

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Освітня програма	39663 Економіка та правове регулювання бізнесу
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	051 Економіка

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	39663
Назва ОП	Економіка та правове регулювання бізнесу
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Філюк Галина Михайлівна, Шкабара Юлія Володимирівна, Бочарова Юлія Геннадіївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	-
Дати візиту до ЗВО	05.03.2024 р. – 07.03.2024 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/accredit/akredit_OP/bakalavr/vidomist_pro_samocinuvannya_051_ekonomika_bak.pdf
Програма візиту експертної групи	https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/accredit/akredit_OP/bakalavr/programa_na_sait_39663.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-професійна програма «Економіка та правове регулювання бізнесу» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (далі – ОПП ЕПРБ), що реалізується у Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова (далі – ОНУ), справляє позитивне враження, оскільки динамічно розвивається та актуалізується з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності 051 Економіка, ринку праці, галузевого та регіонального контексту; традицій, власного багаторічного досвіду ОНУ підготовки фахівців з економіки та права; досвіду реалізації аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. Актуальність ОПП ЕПРБ продиктована її унікальністю, спроможністю адекватно реагувати на зміни контексту розвитку, запити стейкхолдерів, а також чітким курсом на постійне удосконалення. Експертна група (далі – ЕГ) констатує, що ОПП ЕПРБ: 1) студентоцентрирована та унікальна, зокрема сфокусована на підготовці конкурентоспроможних на ринку праці фахівців, які володіють сучасним економічним мисленням, теоретичними знаннями та практичними навичками, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері на мікро-, мезо-, макро-, мегарівні, що характеризуються комплексністю та невизначеністю, орієнтуючись у нормативно-правовому середовищі, розуміючи економічні та правові наслідки прийняття господарських рішень; 2) створює широкі можливості для формування hard skills та soft skills. Поєднання високого рівня розвитку матеріально-технічної бази, високопрофесійного менеджменту, висококваліфікованого науково-педагогічного персоналу (далі - НПП), який прагне до перманентного особистісного та професійного розвитку та забезпечує підготовку здобувачів вищої освіти ОПП ЕПРБ, широких можливостей інтернаціоналізації, системної практики взаємодії з роботодавцями, активного розвитку системи забезпечення якості, зацікавлених у отриманні знань та вимогливих здобувачів вищої освіти, дозволили ОНУ забезпечити високий рівень якості ОПП ЕПРБ, що акредитується. Виявлені під час акредитаційної експертизи слабкі сторони та недоліки ОПП ЕПРБ не є критичними, не порушують діючу нормативну базу, не позначаються на набутті компетентностей здобувачами вищої освіти, не унеможливають чи суттєво ускладнюють отримання освітніх послуг, а отже не знижують позитивного враження від програми, що акредитується.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ОНУ накопичено багаторічний досвід підготовки фахівців із економіки та права, що забезпечує чітке розуміння тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, знаходить відображення у структурі, змісті ОПП ЕПРБ, її фокусі. ОПП ЕПРБ обговорюється та вдосконалюється із залученням широкого кола стейкхолдерів, зокрема представників академічної спільноти. У ОНУ створено широкі можливості для забезпечення практичної підготовки, інтернаціоналізації, особистісного та професійного розвитку для всіх учасників освітнього процесу. До реалізації ОПП ЕПРБ залучено вмотивований та висококваліфікований науково-педагогічний персонал, академічна та професійна кваліфікація якого дозволяє реалізувати цілі та програмні результати навчання, визначені ОПП ЕПРБ. Освітнє середовище реалізації ОПП ЕПРБ дозволяє забезпечити досягнення програмних результатів навчання, визначених ОПП ЕПРБ, задовольняє потреби та інтереси всіх учасників освітнього процесу, є безпечним для їх життя та здоров'я. На сайті ОНУ представлена вичерпна інформація про ОПП ЕПРБ, що дозволяє простежити особливості її розвитку для всіх зацікавлених сторін. У ОНУ на ЕПФ для популяризації академічної доброчесності започатковано тиждень академічної доброчесності, для учасників освітнього процесу в ОНУ створений Telegram канал "Доброчесне середовище ОНУ".

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

У ОНУ відсутня практика рейтингування НПП. ЕГ рекомендує до 1 вересня 2025 р. запровадити рейтингування НПП на основі комплексного підходу, що передбачає урахування як показників виконання НПП індивідуального плану роботи, так і, наприклад, результатів опитування здобувачів щодо якості викладання. Під час створення умов навчання для осіб із особливими освітніми потребами ОНУ зосередився на особах із вадами опорно-рухового апарату. ЕГ рекомендує ЗВО продовжувати покращувати умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, беручи до уваги всі категорії даних осіб. На ОПП ЕПРБ передбачено проведення атестації в усній формі, програма комплексного іспиту зі спеціальності не містить чітких критеріїв оцінювання знань здобувачів по кожному завданню під час атестації, що створює певні ризики щодо об'єктивності оцінювання здобувачів під час атестації на ОПП ЕПРБ. ЕГ рекомендує до проведення атестації здобувачів за ОПП ЕПРБ (до 1 червня 2024 р.) уточнити критерії оцінювання за окремими завданнями; перейти до проведення кваліфікаційного іспиту у 2024-2025 н.р. в письмовій або комбінованій формі.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими

критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Мета ОПП ЕПРБ протягом 2020-2023 рр. постійно коригувалася та уточнювалася, що знайшло відображення у відповідних редакціях ОПП за роками (<http://surl.li/gxiwt>). Мета ОПП ЕПРБ (усіх редакцій) відповідає місії та стратегічній меті, що визначені у стратегічному документі ОНУ «Стратегічні пріоритети розвитку ОНУ на 2020-2025 роки» (<http://surl.li/lnuiq>). Метою ОПП ЕПРБ (редакція 2023 р.) є підготовка конкурентоспроможних на ринку праці фахівців, які володіють сучасним економічним мисленням, теоретичними знаннями та практичними навичками, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері на мікро-, мезо-, макро-, мегарівні, що характеризуються комплексністю та невизначеністю, приймати обґрунтовані господарські рішення в галузі економіки та бізнесу з урахуванням правового середовища. Місією ОНУ є надання високоякісних освітніх послуг, здійснення сучасних наукових досліджень та просування гуманістичних цінностей у регіональному, національному та європейському просторі. Стратегічна мета ОНУ полягає у створенні привабливого людиноцентричного освітнього і наукового середовища через розвиток власного потенціалу, досягнення лідерства у регіоні та міжнародне визнання для здійснення підготовки конкурентоспроможних, інноваційно орієнтованих фахівців і високоякісного наукового продукту.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Мета ОПП ЕПРБ, програмні компетентності та її ПРН визначаються та переглядаються з урахуванням позицій, потреб та вимог стейкхолдерів, що зазначено у відомостях про самооцінювання, знайшло відображення у тексті ОПП ЕПРБ, документах, що фіксують результати громадського обговорення ОПП ЕПРБ (<http://surl.li/rxiyi>) та внесення змін до редакцій ОПП 2020 р., 2022р. та 2023 р., а також було підтверджено під час інтерв'ювання учасників фокус-груп (здобувачі вищої освіти, роботодавці, науково-педагогічний персонал, представники академічної спільноти, студентське самоврядування тощо). Залучення стейкхолдерів до визначення та перегляду мети, програмних компетентностей та результатів навчання ОПП ЕПРБ відбувається у різні способи: включення до складу робочих груп (здобувачі вищої освіти, роботодавці, науково-педагогічний персонал); рецензування ОПП (представники академічної спільноти, роботодавці); опитування (здобувачі вищої освіти), обговорення ОПП (представники академічної спільноти, роботодавці, науково-педагогічний персонал, здобувачі вищої освіти); урахування вимог (МОН України); залучення до роботи колегіальних органів ОНУ (студентське самоврядування), зокрема до Дорадчої експертної ради економіко-правового факультету (далі - ЕПФ) (роботодавці) тощо. ЕГ констатує, що: інтереси МОН України, як стейкхолдера, під час започаткування та удосконалення ОПП ЕПРБ було враховано в повному обсязі, що знаходить відображення у відповідності мети, програмних компетентностей (ЗК1-13, СК1-14) та програмних результатів навчання (ПРН1-24) ОПП ЕПРБ редакцій 2020 р., 2022 р., 2023 р. Стандарту вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 13.11.2018 №1244 (далі – СВО); інші стейкхолдери ОПП ЕПРБ свої пропозиції щодо визначення та перегляду мети ОПП ЕПРБ, програмних компетентностей та ПРН надають не прямо, а шляхом внесення пропозицій щодо переліку обов'язкових та вибіркових освітніх компонентів (далі - ОК) - дисциплін, їх контенту та послідовності вивчення, бюджету часу тощо. ЗВО застосовує консесуальний та обґрунтовано селективний підхід до прийняття рішення щодо підтримки/відхилення пропозицій стейкхолдерів. Наприклад, під час обговорення ОПП ЕПРБ 2022 р. членом робочої групи, Forensic-консультантом компанії Deloitte Давидовичем І.Д. була внесена пропозиція щодо посилення практичної спрямованості підготовки здобувачів. Ця пропозиція була підтримана - дисципліни «Мікроекономіка 2» та «Макроекономіка 2» замінені на дисципліну «Прикладна економіка» (ОК 31, ОПП ЕПРБ 2022); пропозицію Давидовича І.Д. щодо включення до переліку обов'язкових ОК ОПП ЕПРБ ОК «Правове регулювання ЗЕД» було підтримано повною мірою – ОК «Правове регулювання ЗЕД» включена до пулу основних ОК ОПП ЕПРБ редакції 2022 р. (ОК 35).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

У результаті аналізу документів та інтерв'ювання учасників фокус-груп ЕГ встановила, що цілі та ПРН ОПП ЕПРБ визначено із урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, досвіду реалізації аналогічних українських та іноземних освітніх програм, власного багаторічного досвіду ОНУ з підготовки фахівців із економіки та права (ОНУ має більше, ніж 25-річний досвід у підготовці фахівців із економіки та права). Мета та ПРН ОПП ЕПРБ тісно корелюють із: цілями та ПРН, визначеними СВО (<http://surl.li/betzk>); місією, стратегічними цілями та завданнями розвитку Одеської області, визначеними Стратегією розвитку Одеської області на 2021-2027 рр. (<http://surl.li/kutaz>); місією, стратегічними цілями та завданнями розвитку, визначеними Стратегією економічного та соціального розвитку міста Одеси до 2022 року (<http://surl.li/rxiza>). Під час

проектування та удосконалення ОПП ЕПРБ, відповідно до інформації, наданої гарантом під час зустрічі, інформації, що міститься у відомостях самооцінювання, вивчався досвід реалізації аналогічних програм в Україні та світі, зокрема було проаналізовано досвід: КНУ імені Тараса Шевченка, КНЕУ імені Вадима Гетьмана, ОНЕУ, ЗУНУ, ХНУ імені В. Н. Каразіна, University of Alberta (Канада), University of Strathclyde (Велика Британія), University of Louisville (США), Central Michigan University (США), Heriot-Watt University (Велика Британія), Universidad Carlos III de Madrid (Іспанія), University of Fribourg (Швейцарія). Відповідно до інформації, отриманої від гаранта ОПП ЕПРБ, зазначені університети були обрані через їх позиції у національних та міжнародних рейтингах, тісну кореляцію програм, що реалізуються в зазначених університетах та ОНУ. На основі ознайомлення із досвідом реалізації аналогічних (програм із схожим фокусом) до ОПП ЕПРБ ОНУ, як зазначає гарант, було визначено перелік ОК, викладання яких доцільно на ОПП, контент окремих ОК, їх послідовність вивчення, підходи до ідентифікації унікальності тощо.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ЕГ з'ясувала, ОПП ЕПРБ враховано вимоги СВО, починаючи із першої редакції ОПП ЕПРБ (редакції ОПП ЕПРБ 2020 року). ОПП ЕПРБ враховує вимоги СВО у частині: ПРН – ПРН1-24 ОПП ЕПРБ; об'єкту вивчення; теоретичного змісту предметної області; методів, методики та технології; інструментарію та обладнання; обсягу ОПП – обсяг ОПП ЕК 240 кредитів; мінімальної частки обсягу освітньої програми, що має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю, визначених СВО – більше 73% та ін. Наведені в ОПП ЕПРБ матриця відповідності програмних компетентностей обов'язковим компонентам ОПП та матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами ОПП підтверджують набуття усіх компетентностей та результатів навчання ОПП ЕПРБ, запланованих у СВО. Крім визначених у СВО ПРН, ОПП ЕПРБ, починаючи з редакції 2022 р., передбачає формування й унікального ПРН – ПРН25 – Демонструвати здатність обґрунтовувати управлінські рішення, вирішувати соціально-економічні і господарські завдання з урахуванням закономірностей господарських, трудових правовідносин та правового регулювання підприємницької діяльності на внутрішніх та зовнішніх ринках. Формування ПРН 25 у редакції ОПП ЕПРБ 2022 р. та ОПП ЕПРБ 2023 р. забезпечується за рахунок таких ОК, як ОК 18 «Підприємництво і бізнес-культура», ОК 18.1 «Курсова робота з Підприємництва і бізнес-культури», ОК19 «Стратегії підприємств на галузевих ринках», ОК 22 «Економічний аналіз», ОК 22.1 «Курсова робота з Економічного аналізу», ОК 32 «Конституційне право України», ОК 33 «Трудове право», ОК34 «Господарське право», ОК35 «Правове регулювання ЗЕД», ОК 37 «Навчальна практика-тренінг», ОК 38, ОК 39 «Виробнича практика», ОК 40 «Кваліфікаційний іспит». Разом із тим, ЕГ звертає увагу, що ОПП ЕПРБ редакції 2023 року містить технічні помилки, зокрема у ОК38-40 не визначено назви дисциплін, з яких виконуються курсові роботи, порушено нумерацію ОК - подвоєно ОК 38.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильних сторін ЕГ не виявлено.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Наявні технічні помилки у ОПП ЕПРБ редакції 2023 року (ОК38-40 не визначено назви дисциплін, з яких виконуються курсові роботи, порушена нумерація ОК - подвоєно ОК 38). ЕГ рекомендує виправити технічні помилки у тексті ОПП ЕПРБ редакції 2023 року до 1 вересня 2024 р.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ЕГ констатує, що ОПП ЕПРБ спроектовано та удосконалюється із урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду реалізації аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм; до обговорення та вдосконалення ОПП ЕПРБ долучено широке кола стейкхолдерів, зокрема представники академічної спільноти. Недоліки та слабкі сторони ОПП ЕПРБ у контексті критерію 1 не є суттєвими,

а отже не порушують діючу нормативну базу, не позначаються на набутті компетентностей здобувачами вищої освіти, не унеможливають чи суттєво ускладнюють отримання освітніх послуг. Таким чином, ЕГ вважає, що ОПП ЕПРБ та освітня діяльність за цією ОПП загалом відповідають Критерію 1 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Нормативний термін підготовки бакалаврів за ОПП ЕПРБ становить: за денною формою навчання - 3 роки 10 місяців, за заочною – 4 роки 10 місяців. Обсяг ОПП ЕПРБ за денною і заочною формами навчання становить 240 кредитів ЄКТС, вибірковими ОК охоплюється не менше 25 % ОПП. Зокрема, у ОПП ЕПРБ редакції 2020 р.: загальний обсяг обов'язкових ОК становить 176,5 кредитів ЄКТС (73,4%), вибіркових – 63,5 кредити (26,45%); ОПП ЕПРБ редакції 2022 р. і 2023 рр. – відповідно 176 кредитів (73,33%) і 64 кредити (26,67%). Обсяг і структура ОПП ЕПРБ в цілому відповідають вимогам п.6 ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» <https://bit.ly/3AVjO4u>. Навчальні плани денної та заочної форми навчання (затверджені протоколами Вченої ради Університету №10 від 30.06.2020 р., №11 від 28.06.2022 р., №9 від 30.06.2023 р.) є ідентичними за структурою та загальним бюджетом часу та збалансованими На виробничу практику в ОПП ЕПРБ 2020, 2022 та 2023 рр. відведено 10,5 кредитів. З 2022 р. введена також навчальна практика-тренінг обсягом 3 кредити ЄКТС. За результатами проведеного аналізу ЕГ підтверджує, що за загальним обсягом та структурою ОПП ЕПРБ у цілому відповідає вимогам чинного законодавства щодо освітнього навантаження для першого (бакалаврського) освітньо-професійного рівня ВО.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОПП ЕПРБ розроблена відповідно до чинного законодавства України, «Положення про організацію освітнього процесу в ОНУ» (редакція 2022 р.), Положення про освітні програми (<https://bit.ly/48LJF8I>), введена в дію наказом ректора №83а-02 від 31.08.2023 р. (<https://bit.ly/4bSlatb>). ОПП ЕПРБ є структурованою у контексті загального часу навчання, має систему поділу освітніх компонентів за змістовними блоками. Обов'язкові ОК ОПП ЕПРБ представлені 43 дисциплінами загальним обсягом 174,5 кредитів ЄКТС (редакція 2023 р.), у т.ч. 6 – циклу загальної підготовки (22 кредити ЄКТС), і 37 – циклу професійної підготовки (152,5 кредитів), кваліфікаційний іспит (1,5 кредити). На практичну підготовку виділено 13,5 кредитів ЄКТС, у т.ч 3 кредити – навчальна практика-тренінг. ОПП ЕПРБ передбачено виконання 3 курсових робіт з дисциплін (ОК38, ОК39, ОК40): «Підприємництво та бізнес-культура» (4 семестр), «Економічний аналіз» (6 семестр) і «Прикладна економіка (7 семестр), на які виділено 6 кредитів (по 2 на кожному). Водночас, відповідно до п.2.8.4 Положення про організацію освітнього процесу в ОНУ ім. І.І. Мечникова (<https://cutt.ly/rOtyitZ>) обсяг такого компонента як курсова робота складає, як правило, не менше 3 кредитів. За результатами спілкування з гарантом і НПП на фокус-групі ЕГ дійшла висновку, що це не є порушенням, а особливостями організації навчального процесу в ОНУ. Оскільки курсові роботи виконуються у межах однойменних дисциплін, то курсова робота у комплексі з опануванням основної дисципліни дає змогу здобувачам сформулювати заявлені компетентності і необхідні ПРН. Водночас, ЕГ рекомендує усунути наявні суперечності в нормативних документах, а також у РНП з курсової роботи конкретно зазначити, які саме СК і ПРН вона формує. Також в описі ОПП необхідно уточнити ОК38, ОК39, ОК40, тобто з якого саме предмету виконується ця курсова робота. При відсутності такого уточнення неможливо перевірити правильність визначення СК і ПРН за кожним з ОК. ЕГ констатує, що програмні результати забезпечуються освітніми компонентами, включеними до нормативної складової ОПП ЕПРБ. У процесі зустрічі з академічним персоналом, член проєктної групи Крючкова Н. зазначила, що визначення компетентностей і програмних результатів навчання, що забезпечує певна ОК, є колегіальним рішенням. На стадії розробки або перегляду ОП проводяться обговорення у робочих групах, до складу яких входять гарант, НПП, які забезпечують реалізацію ОП, члени навчально-методичної комісії факультету. Ретельний аналіз навчального плану, тексту ОПП ЕПРБ, зустрічі ЕГ зі здобувачами, випускниками та роботодавцями засвідчили, що ОК, які включено до ОПП, дозволяють в сукупності досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

ЕГ констатує, що зміст програми повністю відповідає предметній області спеціальності «051 Економіка», поданому в Стандарті вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня спеціальності 051 «Економіка» (наказ МОН від 13.11.2018 р. №1244), в частині: об'єкту вивчення, цілей навчання, теоретичного змісту предметної області, методів, методики та технології, інструментів та обладнання. Наведені в ОПП ЕПРБ обов'язкові ОК повністю розкривають мету програми, забезпечують набуття запланованих компетентностей та ПРН, що узгоджені з програмними компетентностями та результатами, сформульованими у НРК та СВО за відповідним освітнім рівнем. Структурними

компонентами системи ОПП ЕПРБ є такі змістові блоки: ОК циклу загальної підготовки (6 ОК, 22 кредити ЄКТС), ОК циклу професійної підготовки (38 ОК, 154 кредити) та ОК вільного вибору (16 ОК 64 кредити), у т.ч. ОК загальної підготовки (3 ОК, 12 кредитів) та ОК професійної підготовки (13 ОК, 42 кредити). ЕГ констатує, що ОПП ЕПРБ містить елементи міждисциплінарності, що зумовлено унікальністю програми. ОПП ЕПРБ включає обов'язкові ОК, спрямовані на формування компетентностей щодо розуміння закономірностей правового регулювання підприємницької діяльності: ОК33, ОК34, ОК35, ОК36. Аналіз силабусів та робочих програм ОК, практик і курсових робіт, спілкування у фокус-групах зі здобувачами, НПП, які задіяні в реалізації ОПП ЕПРБ, стейкхолдерами також засвідчив зв'язок акредитованої ОПП з предметною сферою, її міждисциплінарний характер. За результатами опитувань здобувачів у 2021-2022, 2022-2023 н.р. щодо відповідності їхніх очікувань реальному змісту ОП (<https://cutt.ly/Jw1NTWZC>) понад 87 % відповіли ствердно. Водночас, здобувачі у процесі опитування (<https://cutt.ly/Jw1NTWZC>) зазначали про необхідність вилучення з ОП «Безпеки життєдіяльності та основ охорони праці».

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Структура ОПП ЕПРБ передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії – 64 із 240 кредитів ЄКТС (більше 25%) припадає на вибіркові ОК, що відповідає Закону України «Про вищу освіту» (ст.62, п.1.5), Положенню про організацію освітнього процесу у ОНУ (<https://cutt.ly/rOtyitZ>), Положенню про порядок реалізації здобувачами права на вільний вибір навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/Iw1h2lE5>). Разом із тим, ЕГ звертає увагу, що п.1.11 Положення про порядок реалізації здобувачами права на вільний вибір навчальних дисциплін передбачено, що для бакалаврського рівня підготовки вибіркові дисципліни здобувачі вивчають, як правило, на 2-4 курсах. На ОПП ЕПРБ вибіркові ОК викладаються уже в 2 семестрі 1 курсу, що є певною невідповідністю. Результати опитувань здобувачів <https://cutt.ly/Dw1Nik7J>, <https://cutt.ly/Jw1NTWZC>, відповіді здобувачів під час інтерв'ювання засвідчили, що на ОПП існує можливість вільного вибору дисциплін. Порядок та умови обрання вибіркових навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти знаходяться у вільному доступі на сторінці ЕПФ (<https://is.gd/kJHeCG>). На фокус-групі здобувачі запевнили, що процедура вибору є прозорою та зрозумілою. Вибір дисциплін здійснюється шляхом заповнення гугл-форми та подачі здобувачами до деканату факультету відповідної заяви у паперовому форматі, або надісланої електронною поштою. Перелік вибіркових дисциплін, а також силабуси розміщені на сайті (<https://is.gd/HjVmbR>). ЕГ встановила, що переліки дисциплін вільного вибору щорічно оновлюються, у т.ч. з урахуванням побажань здобувачів (про це зазначили здобувачі на фокус-групі). Відповідно до Наказів ректора про планування навчального навантаження на поточний навчальний рік встановлюється мінімальна кількість студентів у групі – для бакалаврського рівня 8 осіб.. Наразі на ОПП ЕПРБ здобувачі вищої освіти можуть вільно обрати 16 ОК, зокрема 3 ОК циклу загальної підготовки, 13 - професійної підготовки (<http://surl.li/rxgxxg>). Вибір кожної ОК відбувається в межах блоків, кожен з яких містить від 2 до 7 альтернативних варіантів ОК, з яких здобувач обирає 1 (<http://surl.li/rxgxxp>). Однак, гарант програми на резервній зустрічі, а також начальник навчального відділу, декан факультету запевнили ЕГ в тому, що ОНУ в цілому, ЕПФ зокрема працює над створенням можливостей для ширшого вибору ОК. Так, вже проведено роботу щодо уніфікації обсягу дисциплін вільного вибору (по 4 кредити), що дозволить здобувачам, які навчаються на різних ОПП на ЕПФ, обирати дисципліни не тільки із переліку ОК, запропонованих їх випусковою кафедрою, а й іншими кафедрами факультету. Зазначені зміни знайшли відображення в навчальних планах підготовки здобувачів за ОПП ЕПРБ 2022, 2023 р. (<http://surl.li/rxgxxg>). Відповідно до інформації, отриманої ЕГ, від учасників фокус-груп, у 2024-2025 н.р. здобувачам буде запропоновано єдиний та широкий перелік дисциплін до вибору в межах факультету.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Порядок проведення здобувачами виробничих практик регламентований Положенням про порядок проведення практики здобувачів вищої освіти ОНУ імені І.І. Мечникова (<https://cutt.ly/dwM7YGji>). ОПП ЕПРБ та навчальними планами передбачено обов'язкове проходження здобувачами виробничих практик: 1) ОК 42 - виробнича практика «Організація та забезпечення діяльності суб'єктів господарювання» – на 3-му курсі (6 семестр, денна форма навчання) і на 4-му курсі (8 семестр, заочна форма) загальним обсягом 4,5 кредити ЄКТС; набуття ПРН 5, 10-13,15-16, 18-23; 2) ОК 43 - виробнича практика «Бізнес-аналіз та управління суб'єктом господарювання» – на 4-му курсі (8 семестр, денна форма) і на 5-му курсі (10 семестр, заочна форма) загальним обсягом 6 кредитів ЄКТС, набуття ПРН 5, 6, 9-13,15-16, 18-23. Загальний обсяг виробничих практик на ОПП ЕПРБ становить 10,5 кредитів ЄКТС. Зміст, завдання, результати, порядок і критерії оцінювання практик визначені у робочих програмах практик, розміщених у вільному доступі. На додатковий запит ЕГ отримала інформацію про укладені кафедрою індивідуальні та довгострокові договори з підприємствами та організаціями для проходження виробничої практики здобувачами освіти. Зокрема, довгострокові договори укладені з такими організаціями як: ТОВ «Амберелетібуд», ТОВ «Епіцентр К», ПАТ «МТБ Банк», ТОВ «Югметалсервіс», Агрофірма «Еврика», ПП «Корсар південь сервіс». Крім того, ОПП ЕПРБ передбачено проходження здобувачами вищої освіти навчальної практики-тренінгу (2 семестр, 3 кредити ЄКТС), що проводиться в структурних підрозділах і на базах університету. Передбачає навчальні екскурсії на підприємства, підготовку проєктів. Здобувачі на фокус-групі запевнили, що навіть в період карантинних обмежень і війни відбувалися віртуальні екскурсії на підприємства, зокрема, на ТОВ «Епіцентр К». Ознайомлення з робочими програмами, силабусами ОК, що викладаються на ОПП ЕПРБ, результати зустрічей з НПП на фокус-групі переконують ЕГ в тому, що практична підготовка здобувачів здійснюється частково у процесі вивчення окремих ОК

професійної спрямованості через розв'язання практичних задач, у т.ч. розрахункових, виконання ситуаційних вправ, обговорення проблемних ситуацій тощо. Згідно з результатами опитувань здобувачів ОПП ЕПРБ (<https://cutt.ly/Dw1Nik7J>, <https://cutt.ly/Jw1NTWZC>), у 2021-2023 рр. рівень задоволеності здобувачів вищої освіти обсягом та результатами практичної підготовки постійно підвищується. Так, якщо у 2021-2022н. він становив 75%, то в 2022-2023 н.р. – 83,3%. ЕГ констатує, що в цілому рівень практичної підготовки здобувачів ОПП ЕПРБ дозволяє здобути компетентності, необхідні для професійної діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Вивчення структури ОПП ЕПРБ засвідчило, що формування соціальних навичок забезпечується за рахунок: 1) написання курсових робіт з дисципліни: «Підприємництво та бізнес-культура» (4 семестр), «Економічний аналіз» (6 семестр) і «Прикладна економіка (7 семестр), що розвиває навички комунікації, аргументовано відстоювати свою позицію, презентувати результати роботи, управляти своїм часом, тощо; 2) проходження навчальної практики-тренінгу і виробничих практик – навички ділового спілкування, презентації результатів роботи, критичного мислення тощо; 3) участі в наукових конференціях – навички міжособистісного спілкування, презентація результатів дослідження; ведення дискусії; 4) участі в сертифікатних програмах, зокрема в сертифікатній програмі від ТОВ «Епіцентр-К»; 5) участь у програмах академічної мобільності – навички комунікації, спілкування іноземною мовою, здатність проводити дослідження та їх презентацію тощо; 6) виконання проєктів у рамках окремих дисциплін – навички роботи в команді, творчість, креативність (Інвестування); 7) вивчення окремих обов'язкових (ОК1, ОК2, ОК3, ОК5) і вибіркових ОК (ОК, що входять у вибіркові блоки 1-3, 10). Крім того, на зустрічі з представниками студентського самоврядування, встановлено, що здобувачі вищої освіти ОПП ЕПРБ також мають можливість розвивати свої соціальні навички за рахунок участі у різнопланових івентах, здійсненні волонтерської діяльності тощо. ЕГ констатує, що на цій ОПП забезпечується набуття соціальних навичок (soft skills).

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт за спеціальністю 051 «Економіка» відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Питання навантаження здобувачів першого (бакалаврського) рівня в ОНУ регламентується Положенням про організацію освітнього процесу (редакція 2022 р.), розробленого відповідно до чинного законодавства України (<https://bit.ly/4bSlatb>). Навантаження одного навчального року на ОПП ЕПРБ становить 60 кредитів ЄКТС. Виконана також вимога (п. 5.1 Положення) щодо тижневого навантаження – не менше 16 та не більше 24 годин аудиторного часу (але воно може змінюватися в разі виробничої необхідності) (<https://bit.ly/4bSlatb>). Розподіл бюджету навчального часу між аудиторними заняттями та самостійною підготовкою встановлений навчальними планами, а також робочими навчальними програмами дисциплін. Обсяг аудиторних занять на ОПП ЕПРБ становить 33-50%; від загального бюджету часу, відведеного на дисципліни, що відповідає встановленим нормативам для ОС Бакалавр. Здобувачі під час зустрічей не зазначали, що вони перевантажені. Опитування серед здобувачів щодо рівня їх завантаженості не проводилося. Водночас, за результатами опитувань здобувачів у 2021-2022 (<https://cutt.ly/Dw1Nik7J>), 70 % цілком погоджуються, що частка навчального часу, відведена на самостійну роботу, була достатньою, частково погоджуються – 30%; у 2022-2023 н.р. (<https://cutt.ly/Jw1NTWZC>) це співвідношення склало 65 % до 35%. Інтерв'ювання здобувачів вищої освіти засвідчують, що обсяги аудиторної та самостійної роботи за всіма ОК є достатніми для досягнення цілей та ПРН. Водночас, 50% здобувачів лише частково погоджуються з тим, що розклад занять є ефективним та зручним (<https://cutt.ly/Jw1NTWZC>).

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дана ОПП не передбачає підготовки здобувачів за дуальною формою освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ОПП ЕПРБ за сутністю та структурою має ознаки міждисциплінарності - поєднання економіки і права. До профілю ОПП ЕПРБ додатково включені СК і ПРН, які враховують специфіку програми відповідно до її назви. Особлива увага приділяється практичній підготовці здобувачів, зокрема студенти проходять три види практик (1- навчальна практика-тренінг, 1 курс, 2 виробничі практики - 3 і 4 курс), додатково мають можливість пройти сертифікатну програму від Епіцентр-К. Здобувачі ОПП ЕПРБ залучені до науково-практичних конференцій, вебінарів, сертифікатних програм, воркшопів, участі у різнопланових івентах, волонтерстві, у співавторстві з викладачами мають наукові публікації, що в поєднанні із загальною та фаховою підготовкою сприяє набуттю соціальних навичок (soft skills).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

В описі ОПП 2023 р. ЕПРБ курсові роботи представлені загальною назвою і відповідним кодом, без прив'язки до предмету, з якого вони виконуються. На думку ЕГ, оскільки це обов'язкові компоненти, то вони мають бути конкретизовані. ЕГ рекомендує до 01.09.2024 р. уточнити в описі ОПП ЕПРБ ці ОК. Процес вибору дисциплін не автоматизований, вибір ОК на ОПП ЕПРБ відбувається в межах блоків. ЕГ рекомендує забезпечити можливість для реалізації широкого вибору ОК до 1 вересня 2024 р., забезпечити автоматизацію процесу вибору ОК – до 1 вересня 2025 р.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Освітня програма відповідає вимогам СВО. Зміст ОПП ЕПРБ має чітку структуру, освітні компоненти, включені до ОПП ЕПРБ, складають логічну взаємопов'язану систему та дозволяють досягти визначених цілей та ПРН. ОПП ЕПРБ відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності. На ОПП ЕПРБ створені умови для формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів, реалізації їх права на вільний вибір навчальних дисциплін; процедура вибору є прозорою і зрозумілою. Наявна практична підготовка здобувачів на ОПП ЕПРБ забезпечує формування компетентностей і ПРН для подальшої професійної діяльності. На ОПП ЕПРБ створені умови для набуття здобувачами навичок soft skills, що відповідають заявленим цілям програми. Реальне навантаження здобувачів забезпечує досягнення цілей та ПРН. Слабкі сторони та недоліки, виявлені ЕГ, не є суттєвими, не впливають на структуру та зміст ОПП ЕПРБ та можуть бути усунені у процесі поточної діяльності на ОПП ЕПРБ, враховані у проєкті ОПП ЕПРБ 2025 та у навчальному плані 2025-2026.. Таким чином, ЕГ вважає, що ОПП ЕПРБ та освітня діяльність за цією ОПП ЕПРБ загалом відповідають Критерію 2 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання (далі - ПП) в ОНУ затверджено наказом ректора від 27.04.2023, протокол засідання Вченої Ради №7 (<http://surl.li/gvheb>) та оприлюднено на офіційному сайті ОНУ в розділі "Абітурієнту". За ОПП ЕПРБ правила прийому на навчання є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та розміщені на офіційному веб-сайті, зміст цих правил є чітким, правила прийому містять загальну інформацію про нормативну й процедурну складові приймальної кампанії. Додаткові документи, умови та відомості для абітурієнтів, які планують вступати на ОПП ЕПРБ (на базі ПЗСО та МС), розміщено у відкритому доступі за посиланням: <https://onu.edu.ua/uk/activities>. Для допомоги абітурієнтам та їхнім батькам у пошуку необхідної інформації в ОНУ створено Довідник абітурієнта ОНУ Мечникова у посиланнях (лінках) - PRO_ONU_bot, що об'єднує пошуковою навігацією низку діджитал-ресурсів ОНУ, служить довідником із низки найпоширеніших питань майбутніх студентів. Під час проведення зустрічей зі здобувачами така інформація була ними підтверджена.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Відповідно до правил прийому на дану ОПП у 2023 році вступ здійснювався на базі ПЗСО за результатами НМТ за визначеними предметами, мотиваційних листів. Вимоги до мотиваційних листів визначені в Додатку 11 до Правил Прийому. Мотиваційні листи, відповідно до Правил прийому в ОНУ, не оцінюються за бальною шкалою, а

враховуються під час виникнення ситуації однакових конкурсних балів на освітню програму або при вступі на навчання за кошти фізичних та юридичних осіб при вступі на деякі спеціальності в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова відповідно до Правил прийому (<http://surl.li/lprmb>). Для тих абітурієнтів, які вступали на базі ОКР молодшого спеціаліста, фахового молодшого бакалавра, потрібно надати НМТ або ЗНО 2020-2021 років (<http://surl.li/rxham>). Вагові коефіцієнти розміщені за посиланням (<http://surl.li/mwdlr>).

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регулюється Положенням «Про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу» (<http://surl.li/gzipt>) та «Положенням про порядок визнання результатів навчання учасників програм академічної мобільності» (<http://surl.li/gvhtk>). Дані вимоги є чіткими, викладені зрозуміло. Прикладом визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, є реалізація академічної мобільності студентки Халєєвої Д. в Німеччині в University of Tübingen.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання у неформальній освіті викладені і визначені Положенням про Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти, що розміщено за посиланням (<http://surl.li/lpwmn>). Відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, ОНУ може визнати результати навчання, здобуті у неформальній освіті, що, як правило, не перевищує 10% від загального обсягу кредитів, передбачених ОПП, але, разом із тим, у Положенні зазначено, що на першому рівні вищої освіти може бути визнано результати навчання, отримані у неформальній освіті, у обсязі не більше 6 кредитів (п.2.2 Положення), що демонструє певну суперечливість цього Положення; визнання результатів навчання проводиться у семестрі, що передує семестру, в якому згідно з навчальним планом ОПП передбачено вивчення певної навчальної дисципліни (п.2.6). Крім того, Положенням (п.3) визначено порядок та процедури визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Відповідно до інформації, отриманої ЕГ під час фокус-групових досліджень, викладачі, які залучені до реалізації ОПП ЕПРБ, практикують надання рекомендацій здобувачам вищої освіти щодо додаткових курсів, із якими вони можуть ознайомитися / пройти на сторонніх ресурсах, ураховують такі результати навчання під час оцінювання здобувачів в межах окремих ОК, інформація про особливості перезарахування зазначених результатів навчання відображена в робочих програмах та силабусах ОК. Ознайомлення із робочими програмами, силабусами ОК, дозволяє ЕГ підтвердити зазначену інформацію. Так, наприклад, у силабусі із ОК «Підприємництво і бізнес-культура» зазначено, що «здобувачі можуть отримати додаткові бали за участь у конференціях із опублікуванням тез доповідей, сертифікат про проходження онлайн-курсів за тематикою навчальної дисципліни (до 10 балів) (<http://surl.li/rxhbj>); у силабусі із ОК «Інвестування» зазначено, що здобувачам «...можуть бути зараховано додаткові (бонусні) бали за отримання призових місць у всеукраїнських наукових конкурсах або олімпіадах, отримання сертифікату за темою / темами дисципліни на освітніх платформах (Coursera, Prometheus й ін.)» (<http://surl.li/rxhbj>), але кількість таких балів не визначена. Беручи до уваги все зазначене вище, ЕГ звертає увагу, що, з одного боку, практика урахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, в межах окремих ОК, що має місце на ОПП ЕПРБ, є позитивною, стимулює здобувачів до неформальної освіти, але разом із тим звертає увагу, що, з іншого боку, такі практики свідчать про те, що в ОНУ декларовані процедури визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті, відрізняються від реальних, потребують уваги та корегування.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Для допомоги абітурієнтам та їхнім батькам у пошуку необхідної інформації в ОНУ створено Довідник абітурієнта ОНУ Мечникова у посиланнях (лінках) - PRO_ONU_bot, що об'єднує пошуковою навігацією низку діджитал-ресурсів ОНУ, служить довідником із низки найпоширеніших питань майбутніх студентів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Відсутність чіткої політики щодо визнання результатів, отриманих у неформальній освіті у межах ОК ОПП ЕПРБ; наявність в положенні ОНУ про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, норм (зокрема п. 2.6), що унеможливають реальне перезарахування результатів навчання у неформальній освіті; наявність відмінностей в декларованих процедурах визнання результатів навчання, отриманих в неформальній

освіті, та реальних, прописаних в окремих ОК. ЕГ рекомендує до 01 вересня 2024 року чітко регламентувати в робочих програмах та силабусах ОК кількість балів, що здобувачі вищої освіти можуть отримати за залученість до різних проєктів неформальної освіти, що рекомендуються в межах ОК, теми, модулі тощо, з яких буде передбачено таке перезарахування, порядок перезарахування результатів навчання, отриманих в неформальній освіті, в межах окремих ОК; внести зміни у Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, для усунення невідповідності тих практик, що мають місце в окремих ОК та декларуються - деталізувати в Положенні процедуру визнання результатів неформальної освіти, що відповідають окремим темам, модулям у межах ОК.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ЕГ констатує, що в ОНУ діють доступні, зрозумілі та чітко викладені Правила прийому на навчання, в яких відсутні дискримінаційні положення, особливості ОПП враховані програмою вступних випробувань. Недоліки та слабкі сторони ОПП ЕПРБ у контексті критерію 2 не є суттєвими, а отже не порушують діючу нормативну базу, не позначаються на набутті компетентностей здобувачами вищої освіти, не унеможливають чи суттєво ускладнюють отримання освітніх послуг. Таким чином, ЕГ вважає, що ОПП ЕПРБ та освітня діяльність за цією ОПП загалом відповідають Критерію 2 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Навчання в ОНУ ім. І. Мечникова здійснюється за денною та заочною формами навчання. В умовах карантину та війни у ЗВО освітній процес здійснювався у дистанційному форматі. У ЗВО прийняті ряд нормативно-правових актів для забезпечення проведення освітнього процесу в дистанційному форматі (<https://is.gd/KYByVv>). Однак, за словами керівництва ЗВО та гаранта програми у зв'язку з наявністю спеціально обладнаних сховищ, навчання у 2023-2024 н.р. проходить у змішаному форматі. Форми та методи навчання і викладання зазначено у Положенні про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І. Мечникова (<https://cutt.ly/rOtyitZ>). У рубриці «Викладання та навчання» опису освітньої програми зазначено, що на ОПП ЕПРБ застосовується проблемно-орієнтований підхід до організації освітнього процесу, а також те, що освітній процес базується на застосуванні новітніх технологій та візуалізації інформації, використанні інтерактивних методів, бізнес-симуляцій, кейс-методів. У звіті самооцінювання акцентовано увагу на відповідності навчання та викладання на ОПП ЕПРБ вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Ознайомлення з ПРН ОК засвідчило, що практично усі заняття проводяться з використанням мультимедійного забезпечення та обговоренням проблемних ситуацій (<https://is.gd/sUL5ux>). На фокус-групах зі здобувачами і студентським активом ЕГ також запевнили, що форми і методи навчання і викладання на ОП відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Ломачинська І., Ненно І., Крючкова Н. підтвердили використання проєктних методів, інструментів віртуальної та доповненої реальності, кейс-методів, хмарних технологій (короткі ролики по окремих питаннях, Mentimeter тощо), методики «перевернутий клас» тощо. Ненно І. наголосила на впровадженні в навчальний процес новітніх технологій навчання за результатами стажування в зарубіжних університетах, зокрема, у Королівському університеті технологій (Стокгольм). За словами НПП, вибір методів навчання обумовлений специфікою змісту ОК і спрямованістю на досягнення визначених ПРН. У процесі інтерв'ювання здобувачі підтвердили використання прогресивних методів навчання. Відповідно до результатів опитування, понад 60% здобувачів цілком погоджуються, що викладачі застосовують різноманітні викладацькі методики для забезпечення ефективності навчання, а 37,5% частково погоджується (<https://cutt.ly/Jw1NTWZC>). Позитивною практикою в ОНУ є проведення опитування здобувачів освіти щодо викладання навчальних дисциплін, де представлені і запитання щодо форм і методів викладання (<https://is.gd/Wz8PDe>). Про те, що такі опитування проводилися, зазначали і представники студентського самоврядування і здобувачі ОПП ЕПРБ. Однак, результати таких опитувань за ОПП ЕПРБ не оприлюднені на сайті. Таким чином, ЕГ підтверджує застосування на цій ОПП традиційних та інноваційних форм та методів навчання.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

ЕГ констатує, що інформація щодо цілей, змісту, очікуваних результатів навчання, критеріїв оцінювання надана в робочих програмах дисциплін. Робочі програми ОК розміщено на сайті економіко-правового факультету (<https://is.gd/YeN2cs>). Порядок проведення поточного, періодичного та підсумкового контролю, оцінювання знань і набуття фахових компетентностей здобувачами визначається Положенням про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів ВО (<https://is.gd/EozCrS>). Під час інтерв'ювання здобувачів ЕГ встановила, що інформацію щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання вони отримують від викладачів у розрізі освітніх компонент на першому аудиторному занятті. З контрольними заходами, критеріями оцінювання, розподілом балів здобувачі ВО можуть також ознайомитися в робочих програмах та силабусах дисциплін, де представлена деталізована інформація. У силабусах також міститься інформація про політику щодо дефлайнів та перескладання, академічної доброчесності, відвідуваності занять. Здобувачі на фокус-групі запевнили ЕГ, що інформація щодо критеріїв оцінювання для них доступна і зрозуміла. За результатами анкетування здобувачів цілком погоджуються, що спосіб і методи оцінювання та виставлення балів в університеті є справедливими 70%, частково погоджуються - 30% (<https://is.gd/КАРtab>). Викладачами, які залучені до виконання ОПП ЕПРБ, в умовах карантину та в період війни використовуються різні платформи (Zoom, Google тощо). Викладачі представляють матеріали в Google Classroom. На резервній зустрічі продемонстрували змістове наповнення Google Classroom Ломачинська І (ОК «Мікроекономіка», «Інвестування»), Крючкова Н. («Макроекономіка», вибіркова дисципліна «Статистичний аналіз бізнес-середовища» (мова викладання - англійська)), у яких представлені презентаційні матеріали, завдання для самостійного опрацювання, практичних занять, індивідуальних і групових проєктів, навчальні та допоміжні матеріали, відеоролики тощо. Здобувачам забезпечено вільний доступ до навчально-методичних матеріалів (ОПП, робочих навчальних програм та силабусів дисциплін), а також вільний доступ до Google Classroom.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відбувається в таких формах: участь здобувачів у роботі науково-практичних конференцій, у т.ч. щорічних наукових конференціях, організованих кафедрою економіки та підприємництва (<https://is.gd/DSVX53>), та публікації матеріалів (<https://is.gd/jH6xiX>); участь здобувачів у роботі наукових гуртків, зокрема «Економіка та бізнес-аналітика» (наукові керівники – Ломачинська І. та Войцеховська А.) <http://surl.li/qmrjg>, з адміністративного, господарського та фінансового права (науковий керівник – Добровольська Н.) (<http://surl.li/qmriw>), а також за бажанням можуть відвідувати будь-який гурток на економіко-правовому факультеті (<https://is.gd/VVUz4w>); написання й публікація наукових статей здобувачами, зокрема у співавторстві з викладачами та одноосібних (надані на додатковий запит ЕГ); участь у конкурсах наукових робіт. Здобувачка Д.Халеєва (2 курс) отримала Диплом І ступеня на Міжнародному конкурсі наукових студентських робіт зі спеціалізації «Економіка та економічна політика» (2021 р.) - <https://is.gd/VVUz4w>; участь у воркшопах, зокрема Ukraine Global Faculty (надані сертифікати учасників – здобувачів програми на додатковий запит ЕГ, Д.Халеєва, Ю.Федорченко, О.Наумкіна, К.Смірнова); написання курсових робіт як самостійного навчально-наукового дослідження здобувача; виконання здобувачами аналітичних і творчих завдань у рамках окремих дисциплін, що відображено у робочих програмах ОК та враховується в критеріях оцінювання тощо. Інформація про наукову роботу студентів ЕПФ розміщена на сайті (<https://is.gd/VVUz4w>). Звіт про публікаційну активність розміщений (<https://is.gd/jQMFAa>), однак лише за 2021 р. ЕГ рекомендує відновити роботу по висвітленню результатів роботи здобувачів вищої освіти, що є додатковим підтвердженням поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми. У ЗВО наявні наукові журнали економічного профілю (Вісник ОНУ ім. І.І.Мечникова та Ринкова економіка), у яких можуть безкоштовно публікувати свої праці здобувачі освіти ОПП ЕПРБ.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Планування освітньої діяльності: розробка, затвердження, моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм регламентовані: «Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (редакція 2022 р.) (<https://bit.ly/4bSlatb>) та Положенням про освітні програми (<https://bit.ly/48LJF8I>). НПП, які забезпечують реалізацію ОП, запевнили ЕГ в тому, що вони оновлюють зміст освітніх компонент, що викладають, враховуючи власні наукові досягнення і спираючись на сучасні практики в галузі економіки та права. Цьому, зокрема, сприяють участь НПП у виконанні науково-дослідних тем: 1) Горняк О. – наук.керівник НДДКР № 333 «Розвиток інституціонального потенціалу повоєнної економіки України» (номер держ.реєстрації №0123U101894, наказ №325-18 від 03.03.2023р.). За словами Крючкової Н., яка є відповідальним виконавцем, практично всі члени кафедри є виконавцями цієї теми. Щорічно викладачі звітують про впровадження результатів своїх досліджень у межах науково-дослідної теми в навчальний процес, зокрема, в конкретні дисципліни. Проф. Горняк О. зазначила, що вона впроваджує в навчальний процес результати своїх досліджень по теорії фірми, а саме в дисципліни «Сучасні економічні системи» та «Економіка підприємства»; 2) Доц. Побережець О. - наук.керівник НДДКР №196 «Дослідження розвитку соціально-економічних процесів в Україні» (номер держ.реєстрації №0119U102221); 3) проф. Масленников Є. – наук.керівник НДДКР №305 «Інноваційно-інвестиційні орієнтири модернізації національної економіки в умовах глобалізації»; (номер держ.реєстрації №0121U109469) (<http://surl.li/gzidm>). За словами гаранта програми, у 2020-2021 н.р. у ЗВО ряд НПП, які викладають на цій ОП, захистили кандидатські і докторські дисертації, теми яких безпосередньо пов'язані зі змістом обов'язкових ОК, що викладають ці викладачі. Зокрема, Робул Ю. захистив докторську дисертацію по маркетингу і викладає таку ж дисципліну. Ломачинська І. захистила докторську дисертацію по

інвестуванню; використовує результати своїх досліджень у дисципліні «Інвестування», зокрема, імпаکت-інвестування, соціальне інвестування, екологічне інвестування. За її словами, здобувачі зацікавлені також у дослідженні таких проблем і вони долучаються до наукової роботи, виконання групових проєктів, написання тез на конференцію тощо. Наукова діяльність НПП пов'язана з пропозиціями вибіркових ОК. Традицією є включення до списку рекомендованих джерел в рамках окремих дисциплін наукових праць викладача, який цю дисципліну викладає. Із аналізу наданих матеріалів, а також із спілкування із НПП зазначаємо, що робочі програми ОК оновлюються щорічно. Також щорічно оновлюється зміст навчальних матеріалів, НПП оновлюють методичне забезпечення відповідно до змін в економіці і суспільстві. Наукові публікації НПП значною мірою корелюють з навчальними дисциплінами, що обумовлює можливості застосування наукових доробок під час реалізації ОП.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

ОНУ має понад 200 двосторонніх угод із зарубіжними університетами, міжнародними організаціями, науковими установами. У відомостях СО зазначено, що ОНУ є учасником програм «Erasmus+» (<http://erasmus.onu.edu.ua/uk/>), «Horizont-2027», Jean Monnet, DAAD, UNESCO, INTAS, HERMES, CRDF, Транскордонного співробітництва ЄС тощо, що підтверджено інформацією, розміщеною на офіційному сайті. Кафедра, на якій реалізується ОП, є відповідальним виконавцем угоди про співробітництво між ОНУ і Університетом маркетингу і фінансів (В'єтнам), Вірменським державним економічним університетом (Вірменія), Договору про програму подвійних дипломів між Університетом UNICAS (Італія) та ОНУ. Координують міжнародну діяльність відділ міжнародних зв'язків (<http://onu.edu.ua/uk/department>), відділ академічної мобільності та грантової підтримки (<http://erasmus.onu.edu.ua/uk/>). За словами начальника відділу міжнародних зв'язків Ю.Грінченка, інформація про можливості міжнародної академічної мобільності своєчасно доводиться до відомих здобувачів і викладачів. Каналами поширення інформації є офіційний сайт відділу міжнародних зв'язків та Еразмус офісу (erasmus.onu.edu.ua), соціальні мережі Instagram, Facebook, Telegram. Також на початку відбору на Еразмус+ Проректор з міжнародної діяльності разом з керівником відділу грантової підтримки проводять інформаційну зустріч зі здобувачами і викладачами. Академічна мобільність викладачів і здобувачів реалізується відповідно до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ОНУ (<http://surl.li/rxkbp>). У процесі інтерв'ювання НПП з'ясовано, що викладачі ОП активно проходять закордонні стажування, беруть участь у міжнародних освітніх і наукових проєктах. З відомостей СО та в ході інтерв'ювання на фокус-групі встановлено, що Ненно І. та Крючкова Н. були учасниками проєкту Європейського Інституту Інновацій та Технологій «Accelerating Innovation and Entrepreneurial Excellence in Higher Education Institutes (Прискорення інноваційної діяльності та підприємницької майстерності у закладах вищої освіти (ЗВО))»; Алексеевська Г. брала участь у проєкті Жана Моне «Успіхи і недоліки монетарної політики Європейського союзу: наслідки для України». Ненно І., Крючкова Н., Ломачинська І., Алексеевська Г. – учасники академічної мобільності. Участь в академічній мобільності брали такі здобувачі, як Д. Халеева (University of Tübingen (Німеччина)) та Д. Колесніков (University of Gdansk (Польща)), про що вони заповнили під час зустрічі на фокус-групі та свідчать документи, надані гарантом на запит ЕГ. Підтвердженням того, що навчання і викладання пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ОНУ, є викладання окремих вибіркових дисциплін англійською мовою, а також використання іноземних джерел інформації у списку рекомендованих джерел для окремих ОК. Подальше поглиблення інтернаціоналізації діяльності університету визначається Стратегічними пріоритетами розвитку ОНУ на 2020-2025 рр. (<http://surl.li/lnuiq>).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Викладачі ОПП ЕПРБ є активними учасниками програм академічної мобільності, беруть участь у міжнародних проєктах, зокрема проєкті Європейського Інституту Інновацій та Технологій «Accelerating Innovation and Entrepreneurial Excellence in Higher Education Institutes (Прискорення інноваційної діяльності та підприємницької майстерності у закладах вищої освіти (ЗВО))»; Жана Моне «Успіхи і недоліки монетарної політики Європейського союзу: наслідки для України». НПП імплементують отримані знання і прогресивні зарубіжні практики у процес викладання. У ЗВО видається 2 наукові журнали економічного профілю (Вісник ОНУ ім. І.І.Мечникова. Серія Економіка та Ринкова економіка), у яких здобувачі освіти можуть безкоштовно публікувати свої праці у співавторстві з викладачами; проводяться щорічні студентські конференції, що забезпечує широкі можливості для поєднання навчання і досліджень у процесі реалізації ОПП ЕПРБ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Низький рівень залученості здобувачів до програм академічної мобільності (лише 2 здобувачі брали участь у таких програмах). ЕГ рекомендує на постійній основі проводити консультаційну роботу серед здобувачів освіти щодо можливостей їх участі у міжнародних програмах, грантах та проєктах.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Форми навчання і викладання сприяють досягненню заявлених в ОПП ЕПРБ цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Зазначений недолік за підкритерієм 4.2 істотно не впливає на навчання здобувачів та рівень викладання дисциплін. Тому освітня програма і освітній процес в рамках програми загалом відповідають визначеному критерію.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті ім. І.І.Мечникова (редакція 2022 р.) (<https://bit.ly/4bSlatb>) та Положенням про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів ОНУ ім. Мечникова (<http://surl.li/metwt>). В освітньому процесі використовуються такі види контролю: вхідний, поточний, періодичний, підсумковий, атестація. Інформація про поточний та семестровий контроль, їх зміст та критерії оцінювання наведена в силабусах та робочих програмах ОК, розміщених у відкритому доступі (<http://surl.li/rxhnw>). ЕГ звертає увагу на те, що відповідно до Положення про організацію освітнього процесу (п.2.10.5), Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів ОНУ (п. 1.9), максимальну кількість балів за поточний та/або періодичний контроль і під час підсумкового контролю визначає викладач, про що вказує в робочій програмі дисципліни. Як результат, в робочих програмах ОК ОПП ЕПРБ кількість балів, що можуть отримати здобувачі вищої освіти на екзамені, суттєво варіюються. Так, наприклад, з ОК “Бізнес планування” на екзамені здобувачі можуть отримати 30 балів (<http://surl.li/rxhnw>), з ОК “Методи математичних досліджень в економіці” (в тексті РП вказано назву Математика для економістів, хоча це інший ОК) - 10 балів (<http://surl.li/rxhnw>). Під час зустрічі з викладачами ЕГ з'ясувала, що на першому занятті вони інформують здобувачів в/о щодо критеріїв оцінювання за ОК, яку вони викладають. Повторно ця інформація доводиться на підсумковому занятті. Формами семестрового контролю є заліки, іспити, курсові роботи. Терміни проведення заліково-екзаменаційної сесії визначаються графіком освітнього процесу ЗВО (<http://surl.li/rxhof>). Студенти на зустрічах з ЕГ підтвердили, що їх заздалегідь ознайомлюють з усіма деталями і нюансами оцінювання на початку кожної дисципліни, як і вказано у вказаних вище положеннях. Критерії оцінювання є для них зрозумілими. Інформація також доводиться до відома здобувачів на сайті ЕПФ шляхом розміщення робочих програм, силабусів (у яких відображено форми контрольних заходів та критерії оцінювання): <https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/epf/dystsyplyny>. Крім того, з метою унормування організації та проведення контролю залишкових знань здобувачів освіти передбачений ректорський контроль рівня знань. Він проводиться відповідно до Положення про ректорський контроль рівня знань здобувачів в/о в ОНУ (<http://surl.li/gmyhs>). Такий контрольний захід із навчальної дисципліни (або групи навчальних дисциплін) проводиться з метою виявлення рівня залишкових знань, умінь та навичок здобувачів освіти, рівня досягнення програмних результатів навчання та якості освітнього процесу. Ректорський контроль проводиться у вигляді комплексних контрольних робіт у письмовій формі або у формі комп'ютерного тестування.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Атестація здобувачів ОПП ЕПРБ здійснюється у формі атестаційного екзамену за спеціальністю, що відповідає Стандарту вищої освіти України для першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 051 «Економіка». При проведенні випускної атестації здобувачів ОПП ЕПРБ в ОНУ створюється екзаменаційна комісія, відповідно до прийнятого Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії (<http://surl.li/gnock>). Кваліфікаційний іспит проводиться відповідно до програми Кваліфікаційного екзамену зі спеціальності, що розміщена у відкритому доступі (<http://surl.li/rxhoz>). Він проводиться в усній формі за екзаменаційними білетами. Кожен екзаменаційний білет містить три питання: 2 теоретичні і 1 практично-творче завдання (ситуаційна задача, аналіз проблемної ситуації, розрахунково-аналітична задача). Іспит проводиться в усній формі. Разом з тим, ЕГ констатує, що в програмі кваліфікаційного екзамену відсутні чіткі критерії оцінювання за кожне із завдань. Крім того, у Положенні про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів ОНУ (<http://surl.li/metwt>) відсутній розділ, який би унормовував порядок проведення підсумкової атестації. ЕГ дійшла

висновку, що форми атестації здобувачів ОП ЕПРБ в цілому відповідають Стандарту вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 051 «Економіка». Разом з тим, на думку ЕГ, проведення іспиту в усній формі та відсутність чітких критеріїв оцінювання знань студентів по кожному завданню створює певні ризики щодо об'єктивності оцінювання.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ОНУ правила проведення контрольних заходів регламентуються: Положенням про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/gmxxm>), Положенням про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти (<http://surl.li/gmyhh>), Положенням про проведення контрольних заходів з використанням технологій дистанційного навчання (<http://surl.li/gmyhv>). Відповідно до Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів ВО: іспити із ОК складаються у письмовій, усній або у формі комп'ютерного/бланкового тестування (п.1.9); перелік питань і завдань, що виносяться на підсумковий контроль, та критерії оцінювання результатів навчальної роботи здобувачів вищої освіти доводяться до їхнього відома на початку вивчення дисципліни (п.3.6); під час виконання завдань здобувачам вищої освіти забороняється користуватися мобільними телефонами, планшетами тощо, обмінюватись інформацією у будь-якій формі або використовувати інші матеріали та засоби, крім дозволених викладачем (п.3.9), іспит у здобувача освіти приймає лектор відповідної дисципліни за участі асистента чи іншого викладача, який проводив практичні чи лабораторні заняття (п.3.15). У розділі 4 відповідного Положення визначено порядок оскарження процедури проведення та результатів підсумкового контролю. Ознайомлення із силабусами та робочими програмами ОК ОПП ЕПРБ дозволяє ЕГ констатувати, що у значній кількості ОК передбачені додаткові бали, що може отримати здобувач за участь у науковій роботі, використовуючи можливості неформальної освіти, при цьому досить розповсюдженим є формулювання "Здобувач може отримати додаткові бали за участь у конференціях із опублікуванням тез доповідей. Також можуть бути зараховано додаткові (бонусні) бали за отримання призових місць у всеукраїнських наукових конкурсах або олімпіадах", при цьому кількість балів не вказується. Крім того, як свідчить аналіз силабусів та робочих програм ОК, із значної кількості ОК ОПП ЕПРБ передбачено проведення іспитів в усній формі (<http://surl.li/rxhqe>). ЕГ звертає увагу, що усне опитування як форма складання іспиту, відсутність чіткої інформації щодо кількості балів, що можуть додатково заробити здобувачі, не сприяє підвищенню рівня об'єктивності екзаменаторів, потребує уваги ОНУ. Разом із тим, як свідчать результати опитування здобувачів ОПП ЕПРБ, вони в своїй більшості схильні вважати, що спосіб і методи оцінювання та виставлення балів в університеті є справедливими – цілком погоджуються – 70%, частково погоджуються – 30%. При цьому 60% респондентів, що взяли участь в опитуванні «Якість освіти» за ОПП ЕПРБ зазначають, що вони ознайомлені з порядком оскарження результатів заліків, іспитів, 27,5% - частково погоджуються із цією тезою, 12,5% - не погоджуються (<http://surl.li/rxhqe>). Під час фокус-групових досліджень, здобувачі зазначили, що в ОНУ визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, оскарження процедури проведення та результатів підсумкового контролю не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Під час акредитаційної експертизи ЕГ встановлено, що політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності в ОНУ є гласними та регламентуються: Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу (<http://surl.li/lydes>), Положенням про комісію з питань етики та академічної доброчесності (<http://surl.li/lppcm>), Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату (<http://surl.li/gnpst>) тощо. ОНУ популяризує академічну доброчесність, зокрема на ЕПФ проводиться тиждень академічної доброчесності (<http://surl.li/rxhsp>), для учасників освітнього процесу в ОНУ імені І. І. Мечникова створений Telegram канал "Доброчесне середовище ОНУ" (https://t.me/ONU_integrity) тощо. У межах тижня доброчесності проводяться лекції, воркшопи з питань академічної доброчесності, зокрема 4-10 березня 2024 року було проведено дві лекції від співробітників Наукової бібліотеки ОНУ: "Основи бібліографічної грамотності: оформлення списку використаної літератури та посилань у наукових публікаціях", "Наукова етика та академічна доброчесність при написанні наукових робіт"; воркшоп "Доброчесне середовище ОНУ". Усі учасники освітнього процесу за ОПП ЕПРБ ознайомлені із політикою, стандартами і процедурами дотримання академічної доброчесності, підписують декларацію про дотримання академічної доброчесності. Планом підготовки здобувачів вищої освіти передбачено підготовку з курсових робіт, що перевіряються на запозичення та текстові збіги на онлайн-платформі для виявлення та запобігання плагіату, забезпечення автентичності й оригінальності письмової роботи Plag (<https://www.plag.com.ua/>). Отримані результати у звітах щодо перевірки тексту на унікальність носять рекомендаційний характер і є лише допоміжними матеріалами для забезпечення роботи Експертної комісії на рівні структурного підрозділу. Для перевірки текстів курсових робіт на запозичення та текстові збіги кафедрою визначається викладач, відповідальний за перевірку на оригінальність текстів курсових робіт, формується комісія із розгляду курсових робіт тощо. Як зазначили здобувачі вищої освіти під час фокус-групових досліджень,

оригінальність курсової роботи має становити 75% та вище для того, щоб курсова робота після розгляду відповідної комісії була допущена до захисту; випадків недопущення до захисту курсових робіт, порушень академічної доброчесності не було. ЕГ звертає увагу, що у Положенні про запобігання та виявлення академічного плагіату в ОНУ визначено, що перевірка на академічний плагіат робіт, зокрема курсових робіт (п.4.10, б)), здійснюється з використання комп'ютерної системи Unicheck (п.1.2), відділом інформаційних технологій Наукової бібліотеки ОНУ імені І.І. Мечникова (відповідальний адміністратор призначається наказом ректора) (п. 4.1); перевірка курсових робіт, що здійснюється за допомогою онлайн-платформи Plag, не дозволяє ідентифікувати текстові збіги із курсовими роботами, що виконувалися в ОНУ в попередні періоди.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

У ОНУ на ЕПФ для популяризації академічної доброчесності започатковано тиждень академічної доброчесності, для учасників освітнього процесу в ОНУ створений Telegram канал "Доброчесне середовище ОНУ".

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

На ОПП ЕПРБ передбачено проведення атестації в усній формі, програма комплексного іспиту зі спеціальності не містить чітких критеріїв оцінювання знань здобувачів по кожному завданню під час атестації, що створює певні ризики щодо об'єктивності оцінювання здобувачів під час атестації на ОПП ЕПРБ. ЕГ рекомендує до проведення атестації здобувачів за ОПП ЕПРБ (до 1 червня 2024 р.) уточнити критерії оцінювання за окремими завданнями; перейти до проведення кваліфікаційного іспиту у 2024-2025 н.р. в письмовій або комбінованій формі. Питання атестації не унормовано у Положенні про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів ОНУ. ЕГ рекомендує до 1 вересня 2024 р. унормувати питання атестації у Положенні про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів ОНУ. Реальна практика перевірки курсових робіт на текстові збіги та запозичення, що використовується на ОПП ЕПРБ, відрізняється від задекларованої у Положенні про запобігання та виявлення академічного плагіату в ОНУ. ЕГ рекомендує до 1 вересня 2024 р. усунути колізю між реальною та задекларованою практиками щодо запобігання та виявлення академічного плагіату в курсових роботах в ОНУ.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

У ході реалізації ОПП ЕПРБ використовуються чіткі і зрозумілі форми контролюючих заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти, що дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для освітньої програми. У ЗВО існує політика і процедури дотримання академічної доброчесності. Таким чином, ЕГ констатує, що ОПП за наявності незначних слабких сторін, за критерієм 5 відповідає рівню В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Кадрова політика ОНУ ґрунтується на Положенні про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП (<https://is.gd/6bUV8f>). За результатами проведеного аналізу ЕГ встановлено, що викладання на ОПП ЕПРБ забезпечується НПП, кваліфікація яких підтверджена документами про науковий ступінь, вчене звання, науково-педагогічну, педагогічну та іншу професійну діяльність. Викладання обов'язкових ОК на даній ОПП забезпечують 31 викладач, з них 9 докторів наук (29%), 17 кандидатів наук (55%), 1 доктор філософії (3%), 4 – без вченого звання (13%). Вибіркові ОК (2023-2024 н.р.) викладають 26 НПП, у т.ч. 10 докторів наук (38%), 14 кандидатів наук (54%), 1 доктор філософії (4%), 1 – без вченого звання (4%). Таким чином, підготовку здобувачів здійснюють 43 викладачі, з яких 91% мають науковий ступінь. Це свідчить про те, що на ОПП ЕПРБ викладають НПП з високим рівнем наукової кваліфікації. Середній вік викладачів – 49 років. Ознайомлення з Табл.2 Відомостей СО засвідчило, що відповідність НПП, які викладають на цій ОП, ліцензійним умовам є значною (по кількості – в середньому 6 пунктів). Також, слід зазначити, що переважна більшість викладачів, залучених до реалізації ОПП, мають методичні матеріали за відповідною дисципліною, публікації за тематикою дисциплін у вітчизняних та

зарубіжних наукових виданнях. Викладачі постійно проходять підвищення кваліфікації у вітчизняних та зарубіжних ЗВО (сертифікати), мають публікації у виданнях, що індексуються в МНБД Scopus та Web of Science. У цілому академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, залучених до викладання на ОПП, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та ПРН.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури добору викладачів у ЗВО здійснюються на основі Закону України «Про освіту» та Положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників ОНУ (<https://is.gd/6bUV8f>). Положенням передбачено, що прийняття на роботу НПП здійснюється на основі конкурсного відбору. Після видання Наказу про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад НПП в ОНУ на відповідний період оголошення про конкурс розміщується в розділі «Вакансії» (<https://onu.edu.ua/uk/acad-office/vakansii>). У ньому міститься інформація: на які посади оголошується конкурс; вимоги до претендентів на кожну посаду (науковий ступінь, вчене звання, стаж роботи). Тут публікується також перелік необхідних документів, які потрібно надати. Для перевірки документів претендентів на посаду за наказом ректора створюється конкурсна комісія; її очолює Ректор або перший проректор. Зі слів НПП (зустріч з академічним персоналом), до складу конкурсної комісії входять керівник відділу кадрів, юридичного відділу, навчального відділу, голови методичних комісій факультетів, голова профкому співробітників Університету, представник студентського самоврядування тощо. Окрім загального підходу до конкурсного підбору та оцінки рівня професіоналізму кадрів, що ґрунтується на вимогах Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності щодо відповідності кваліфікації викладача певній спеціальності, серед останніх змін – обов'язково наявність сертифікату про знання української мови або підтвердження оцінки з атестату про середню освіту. НПП (Левенець А., Байло О., Побережець О., Касьянова В., які проходили конкурс на заміщення вакантних посад восени 2023 р.) та начальник відділу кадрів ЗВО у спілкуванні з ЕГ зазначили, що процедури добору кадрів є максимально прозорими та зрозумілими для учасників. Контракти укладаються як правило терміном на 3-5 років, залежно від посади. Також під час зустрічей з'ясовано, що оскаржень рішень конкурсного відбору не було.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЗВО залучає до реалізації освітнього процесу роботодавців. Підписані довгострокові договори про співпрацю з Головним управлінням статистики в Одеській обл., Одеською регіональною ТПП, ДПС України (<https://is.gd/y2zH8q>). За словами гаранта, нещодавно підписаний Меморандум з Агенцією регіонального розвитку Одеської обл., в рамках якого НПП відвідують конференції, круглі столи та інші заходи, що дає їм можливість знайомитися з актуальними тенденціями економічного розвитку і потребами регіону. На ЕПФ створена Дорадча експертна рада роботодавців (<http://surl.li/qnans>). За спеціальністю 051 Економіка до складу ради ввійшли: Лейвіков С. – директор ТОВ «Облтепло» і «Південна тепла компанія», ТОВ «Облтепло», радник голови Одеської обласної ради; Пугачова Н. – Начальник фінансового відділу ТОВ "Телекарт-Прилад"; Путіхов А. – керівник Центрального відділення ПАТ "МТБ Банк" (м. Чорноморськ); Салюк-Кравченко О. – начальник планово-економічного відділу Управління ЖКГ та енергозбереження Департаменту інфраструктури, розвитку і утримання мережі автомобільних доріг загального користування місцевого значення та ЖКГ Закарпатської ОДА). За словами гаранта програми і декана ЕПФ члени ради беруть участь в обговоренні змісту ОПП ЕПРБ, її відповідності вимогам ринку праці. В ОНУ функціонує Відділ (бюро) сприяння працевлаштуванню випускників та здобувачів, завданням якого є сприяння студентам та випускникам університету у працевлаштуванні та адаптації їх до практичної діяльності тощо (<http://depwork.onu.edu.ua/uk/>). Зокрема, протягом 2023 р. під час офлайн навчання Відділом разом з Центром зайнятості м. Одеси було організовано проведення ряду тренінгів в ОНУ для студентів «Професія!-Кар'єра!-Успіх!» (<https://is.gd/QQGvi2>). На ОПП ЕПРБ отримані рецензії стейкхолдерів, які є партнерами ОНУ, потенційними роботодавцями для випускників програми (ОРТПП, ТОВ «Телекарт-Прилад», ПАТ «ОДЕСАГАЗ», ТОВ «АМБЕРЕЛІТБУД»). На сайті ОНУ у розділах, де оприлюднена ОПП ЕПРБ, розміщена форма для опитування стейкхолдерів, у т.ч. потенційних роботодавців щодо змісту ОП, її покращення, напрямів співпраці (<http://surl.li/qnaps>). За словами гаранта, періодично результати опитувань обговорюються на засіданнях кафедри, але разом із тим, ЕГ звертає увагу на те, що інформація про результати опитування роботодавців ОПП ЕПРБ, про рішення, дії, що прийняті за результатами таких опитувань, на ресурсах ОНУ не оприлюднюється. Стейкхолдери активно долучаються до удосконалення цієї ОПП. Зокрема, Кіртока Р. (ТОВ «АМБЕРЕЛІТБУД») заповнив, що ОП враховує всі аспекти функціонування економічних суб'єктів на різних рівнях економічної системи, акцент робиться на наданні студентам практичних знань і навичок, поєднанні економічної і правової складової, формування бізнес-культури. Кесар Я., начальник відділу соціально-економічної політики Департаменту економічного розвитку Одеської міської ради, випускниця, підтвердила свою участь в обговоренні програми. Учасники зустрічі зазначили про тісну співпрацю із ОНУ.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

На економіко-правовому факультеті, де реалізується ОП, практикуються гостьові лекції професіоналів-практиків, що відображено у вкладці «Гостьові лекції та зустрічі зі стейкхолдерами» (<http://surl.li/qmrgou>). Учасники зустрічі зі стейкхолдерами підтвердили свою участь у реалізації ОП. Зокрема, Кесар Я., начальник відділу соціально-економічної політики Департаменту економічного розвитку Одеської міської ради підтвердила, що вона проводить періодично вебінари для здобувачів освіти на теми креативного мислення, поведінкової економіки. Путіхов А., керівник Центрального відділення ПАТ "МТБ Банк" (м. Чорноморськ), член Дорадчої експертної ради роботодавців ЕПФ, також зазначив, що проводить регулярно гостьові лекції для здобувачів по основних економіко-правових проблемах функціонування банківської системи, особливості фінансового моніторингу тощо. Кіртока Р. залучений до викладання дисципліни «Підприємництво та бізнес-культура» як співробітник кафедри. Однак, ЕГ рекомендує ЗВО при залученні професіоналів-практиків до проведення лекційних і практичних занять на формальній основі крім рівня професіоналізму враховувати й рівень володіння ними українською мовою. У 2021 р. був проведений цикл лекцій для здобувачів від НБУ «Тенденції та новації регулювання фінансового сектору в Україні» (<http://surl.li/qmrgou>). Роботодавці залучаються до організації та реалізації освітнього процесу також як бази практики (<http://surl.li/qncai>). ЕГ констатує, що ОНУ проводить активну роботу по залученню професіоналів-практиків до навчального процесу.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

В ОНУ ім. І.І.Мечникова здійснюється системна робота щодо стимулювання професійного розвитку викладачів. Підвищення кваліфікації та стажування викладачів в ОНУ регламентується відповідним Положенням про підвищення кваліфікації НПП (<https://is.gd/ajwLf7>). НПП на фокус-групі запевнили ЕГ, що ЗВО надає потужну інформаційну підтримку щодо наявності державних програм фінансування, грантових програм. Зокрема, разом з кафедрою права реалізується спільна програма Європейського інституту інновацій та технологій щодо прискорення інноваційної та підприємницької діяльності. Минулого року підписана угода з Данським університетом, у рамках якої ряд НПП, залучених до реалізації цієї ОП, пройшли стажування. Участь викладачів кафедри, задіяних у реалізації цієї ОП підтверджується інформацією, що міститься за посиланням (<https://is.gd/bqAzsh>). Професійному розвитку викладачів сприяє також можливість участі у сертифікатних програмах. Процедура створення та реалізації сертифікатних програм в ОНУ регламентована Положенням про сертифікатні програми (<https://is.gd/pkDKgr>). Функціонує Центр сертифікатних програм (<https://onu.edu.ua/uk/sertyfikatni-programy>), де представлений перелік цих програм. У процесі інтерв'ювання НПП Ненно І. зазначила, що вона брала участь також як тренер у програмі «Інтеграція індустрії 4:0 у виробничі та управлінські системи», програми економіко-управлінського спрямування, учасниками якої були понад 30 осіб. За словами НПП, частину витрат на участь у сертифікатних програмах компенсує профком ОНУ. НПП мають можливість безкоштовної публікації результатів власних наукових доробок у виданнях ОНУ (категорія Б): Вісник ОНУ ім. І.І.Мечникова (гол.ред. О.Горняк, викладач на ОП), Ринкова економіка; безкоштовної участі в наукових конференціях, організованих в ОНУ тощо. У ході проведення акредитації з'ясовано, що усі викладачі, задіяні в реалізації ОП, пройшли стажування (внутрішнє та/або зовнішнє) і/або інші форми підвищення кваліфікації (участь у сертифікатних програмах). Крім того, викладачі постійно беруть участь у різноманітних семінарах, вебінарах тощо, що сприяють перманентному підвищенню їх кваліфікації, засвідчується сертифікатами.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ОНУ має практики як морального заохочення, так і матеріального стимулювання розвитку викладацької майстерності НПП. У додатку №2 до Колективного договору Положення про матеріальне заохочення співробітників ОНУ (<https://is.gd/YKQTU>) та Правилах внутрішнього розпорядку (<https://is.gd/RgmsqS>) передбачено моральне та матеріальне стимулювання професійного розвитку НПП: 1) матеріальне стимулювання за публікаційну активність НПП (Scopus або Web of Science), підвищення індексу Хірша (h-індекс), захист докторської дисертації до досягнення 50-річного віку, гарантів програм за успішну акредитацію, тощо. Загальний розмір преміювання, надання матеріальної допомоги становить не менше 2 % планового фонду заробітної плати (п.5.15.3); 2) інші види заохочення (висунення на здобуття державних нагород, подяки, грамоти тощо). У процесі зустрічей з фокус-групами (з керівництвом ОНУ, гарантом і НПП) ЕГ запевнили у тому, що преміювання здійснюється за результатами рейтингування. Гарант програми Ломачинська І. як член науково-методичної ради є одним із авторів розробки документу щодо формування документу про рейтингування викладачів. На фокус-групах з керівництвом ЗВО, академічним персоналом було відзначено, що критеріями відбору НПП для різних видів заохочень є результати опитувань здобувачів, публікаційна активність, особливі досягнення в освітній, науковій діяльності, організаційна та громадська діяльність. Згідно з Положенням про оцінювання якості освіти в ОНУ передбачено також анкетування НПП для визначення якості роботи викладача (<https://is.gd/MaZ7hG>). На зустрічах з адміністрацією, викладачами та здобувачами з'ясовано, що з метою стимулювання педагогічної майстерності в ОНУ проводиться рейтингування викладачів: Викладач року очима студентів. Також проводиться опитування щодо оцінювання якості викладання за освітніми програмами (<http://surl.li/gnpps>). Однак, результати таких опитувань за ОПП ЕПРБ не оприлюднені на сайті. У 2023 р. відбулося нагородження переможців конкурсу «Кращий викладач ОНУ імені І.І. Мечникова в умовах воєнного стану» (<https://is.gd/w6aoIx>). У премії "НІКА" - найкращим викладачем спеціальності 051 - Економіка визнано викладача кафедри Войцеховську А. (<https://is.gd/HzB9MC>). НПП, які викладають на ОПП ЕПРБ, пройшли курси іноземних мов, за результатами яких отримали сертифікати B2 (8 НПП), які надані ЕГ за додатковим запитом. На даний час в ОНУ не проводиться загальне рейтингування НПП. Ректор ОНУ запевнив (зустріч з керівництвом ЗВО), що в даний час розглядається така можливість.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

До реалізації ОПП ЕПРБ залучено висококваліфікований науково-педагогічний персонал, академічна та професійна кваліфікація якого дозволяє реалізувати цілі та програмні результати навчання, визначені ОПП ЕПРБ: 91% мають науковий ступінь; регулярно проходять підвищення кваліфікації, стажування; беруть участь у міжнародних проєктах академічної мобільності. До організації освітнього процесу залучаються фахівці-практики шляхом викладання окремих навчальних дисциплін, проведення вебінарів, гостьових лекцій, сертифікатних програм (Епіцентр К). НПП, долучені до реалізації ОПП ЕПРБ, мають можливість підвищення кваліфікації, у т.ч. за рахунок створених та ефективно функціонуючих в ОНУ сертифікатних програм професійного розвитку викладачів: Грантрайтинг для гуманітаріїв, Інтеграція Industry 4.0 у виробничі та управлінські системи, Педагогічна майстерність сучасного викладача, Успішна комунікація українською: мистецтво літературної вимови на практиці тощо. НПП мають можливість безкоштовної публікації результатів власних наукових доробок у виданнях ОНУ (категорія Б): Вісник ОНУ ім. І.І.Мечникова та Ринкова економіка.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

У ОНУ відсутня практика рейтингування НПП. ЕГ рекомендує до 1 вересня 2025 р. запровадити рейтингування НПП на основі комплексного підходу, що передбачає урахування як показників виконання НПП індивідуального плану роботи, так і, наприклад, результатів опитування здобувачів щодо якості викладання.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів в цілому відповідає цілям ОПП ЕПРБ та досягненню визначених ПРН. Процедури конкурсного добору НПП в ОНУ є прозорими, вирішальними для результатів конкурсного добір є професіоналізм викладачів. До процесу реалізації ОПП залучені різні стейкхолдери, зокрема, провідні фахівці з бізнесу. У ЗВО створені сприятливі умови для підвищення кваліфікації викладачів, розвитку їх професійних здібностей для реального підвищення якості викладання, у т.ч. через власні програми та курси ЗВО. Наявна система матеріального та морального заохочення викладачів. Слабкі сторони та недоліки не є суттєвими і можуть бути усунені в процесі поточної діяльності. Таким чином, ЕГ вважає, що ОПП та освітня діяльність за цією ОПП загалом відповідають Критерію 6 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Результати огляду матеріально-технічної бази, ознайомлення з відомостями самооцінювання та інформацією, розміщеною на офіційному веб-сайті ОНУ, розміщеною гарантом в системі, а також результати зустрічей як зі здобувачами, так і з НПП, дають підстави ЕГ зробити висновок, що фінансове, матеріально-технічне, навчально-методичне забезпечення ОПП ЕПРБ дозволяє забезпечити досягнення визначених ОПП цілей та ПРН. Заняття здобувачів вищої освіти за ОПП ЕПРБ проходять в гуманітарному корпусі ОНУ імені І.І. Мечникова (Французький бульвар, 24/26). У гуманітарному корпусі ОНУ знаходиться випускова кафедра; інші кафедри економіко-правового факультету; конференц зал; зал засідань вченої ради факультету, їдальня, укриття; читальна зала економіко-правового факультету ОНУ. Літературний фонд бібліотеки ОНУ налічує понад 3,5 млн повнотекстових джерел. Аудиторний фонд, що використовується під час забезпечення навчального процесу за ОПП ЕПРБ, представлений як звичайними лекційними аудиторіями з можливістю використання переносних проєкторів, так і лекційними аудиторіями, оснащеними стаціонарними проєкторами; комп'ютерними класами, зокрема спеціалізованою аудиторією «Віртуальна навчальна фабрика Industry 4.0». У гуманітарному корпусі ОНУ є доступ до безкоштовного Wi-Fi. ОНУ використовує різні хмарні сервіси для забезпечення дистанційного, інтерактивного навчання та спільної роботи (Zoom, Google Meet, e-mail, Google forms, Google Glass) під час освітнього процесу у режимі змішаного навчання. Основні навчально-методичні ресурси, необхідні здобувачам для досягнення визначених ОПП ЕПРБ

цілей та ПРН, розміщені на платформі Google Classroom (ЕГ було продемонстровано контент декількох ОК, зокрема тих, що викладаються англійською мовою, на зазначеній платформі). Для досягнення мети та ПРН на ОПП ЕПРБ використовується наступне ліцензійне програмне забезпечення: Google Workspace for Education, Exchange Online, Office 365, Zoom Meetings, Wolfram Mathematica, MS SQL Server 2016 Community, Visio 2019 pro тощо.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ЕГ під час акредитаційної експертизи отримала підтвердження, що ОНУ забезпечує безоплатний доступ для всіх учасників освітнього процесу до інфраструктури та інформаційних ресурсів, що необхідні для навчання, викладацької та/або наукової діяльності на ОПП ЕПРБ. Результати опитування здобувачів вищої освіти за ОПП ЕПРБ свідчать, що вони задоволені рівнем доступності інфраструктури та інформаційних ресурсів, що необхідні для навчання, викладацької та/або наукової діяльності (<http://surl.li/rxhyr>; <http://surl.li/rxhqj>). ЕГ констатує, що усі учасники освітнього процесу ОНУ мають можливість через бібліотеку отримати безоплатний доступ до інформаційних ресурсів таких баз даних, як: Scopus та Web of Science; ScienceDirect, SHI, Research4Life, East View, Springer, EBSCOhost, ЛІГА ЗАКОН та ін. (<https://lib.onu.edu.ua/ukrayinska-bazi-danih/>). ОНУ створює широкі можливості для інтернаціоналізації навчання та викладання на ОПП ЕПРБ через програми академічної мобільності, підтримку участі в індивідуальних проєктах в межах грантової діяльності тощо. У ОНУ створено та функціонує Електронний архів-репозитарій, що забезпечує накопичення, систематизацію, обробку, зберігання та надання у відкритий доступ електронних версій наукових, науково-дослідних, навчально-методичних праць та інших робіт наукових та науково-педагогічних співробітників, аспірантів та здобувачів вищої освіти ОНУ, а також електронних версій університетських друкованих видань (<http://dspace.onu.edu.ua:8080/>). Основні навчально-методичні ресурси, необхідні здобувачам для досягнення визначених ОПП ЕПРБ цілей та ПРН, розміщені на платформі Google Classroom, до якої вони мають вільний доступ. Доступ до аудиторій, комп'ютерних залів, спортивної та оздоровчої бази, центру культури і дозвілля, обладнання та інших інфраструктурних та інформаційних ресурсів є вільним та безоплатним. Для усіх учасників освітнього процесу забезпечено можливість отримати, за потреби, безоплатну підтримку психологічної служби. ОНУ створено безоплатні можливості для проведення та публікації результатів досліджень (<https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/epf/naukova-diialnist>) здобувачів (Щорічна звітна наукова студентська конференція ОНУ імені І.І. Мечникова) та викладачів (наукові фахові видання України, Категорія «Б»: Вісник ОНУ. Серія «Економіка», Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління; Міжнародна науково-практична конференція «Стратегічні пріоритети соціально-економічного розвитку в умовах інституційних перетворень глобального середовища» тощо).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час огляду матеріально-технічної бази ОНУ, фокус-групових досліджень було підтверджено, що освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси. У документах ОНУ (Статут, Колективний договір) підкреслено значення та визначено основні заходи, що реалізуються ЗВО для досягнення встановлених нормативів безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, підвищення існуючого рівня охорони праці, запобігання випадкам виробничого травматизму, професійних захворювань і аварій (<http://surl.li/lntft>; <http://surl.li/gmxse>). ЕГ на зустрічах з фокус-групами отримала підтвердження інформації щодо систематичного проведення в ОНУ інструктажів, тренінгів для всіх учасників освітнього процесу з питань БЖД, пожежної безпеки, поведіння у надзвичайних ситуаціях, оволодіння прийомами первинної домедичної допомоги. У ОНУ впроваджено та діє ряд сертифікатних програм для широкого кола учасників (Перша домедична допомога у професійній діяльності, Перша домедична допомога у професійній діяльності педагога), що спрямовані на формування практичних навичок надання першої домедичної допомоги при рваних та осколкових пораненнях, кровотечах, переломах, травмах, отруєннях, опіках; у разі епілептичного нападу, обструкції дихальних шляхів (людина вдавлялася) та інших загрозливих для життя людини станів (<http://surl.li/rxhzv>, <http://surl.li/rxiac>). Відповідно до розміщеної на сайті ОНУ інформації про видані сертифікати учасникам ряд сертифікатних програм, зазначені програми користуються попитом як серед здобувачів, так і викладачів ОНУ. Гуманітарний корпус, у якому навчаються здобувачі вищої освіти за ОПП ЕПРБ, обладнаний сертифікованим укриттям. У корпусі діє пропускна система, наявні плани евакуації, вогнегасники та інше протипожежне обладнання, дороговкази, що визначають напрямок руху до укриття. Для усіх учасників освітнього процесу забезпечено можливість отримати, за потреби, безоплатну підтримку психологічної служби (<https://onu.edu.ua/uk/infostud/psy-service>).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ОНУ забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти. Зокрема, на сайті ОНУ розміщено: документи, що регламентують діяльність усіх учасників освітнього процесу (<http://surl.li/grodq>); інформацію щодо: ОПП ЕПРБ (<http://surl.li/lopwu>); особливостей організації освітнього процесу, зокрема графік організації навчального процесу, ОК ОПП ЕПРБ тощо (<http://surl.li/lwtjm>),

графік консультацій викладачів кафедри економіки та підприємництва (<http://surl.li/rxiach>); можливостей працевлаштування (<http://surl.li/mlkwu>) тощо (<https://onu.edu.ua/uk/infostud>, <https://onu.edu.ua/uk/accddep>). У ОНУ розвинений інститут кураторства, активно здійснюють свою діяльність, зокрема надають різного виду підтримку здобувачам вищої освіти, органи студентського самоврядування (<https://onu.edu.ua/uk/infostud/selfgov>). Активну роль у забезпеченні всіх видів підтримки здобувачів вищої освіти за ОПП ЕПРБ відіграє факультет (відіграє <https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/epf>), кафедра (<http://surl.li/qnhqt>). Для забезпечення ефективної комунікації між усіма учасниками освітнього процесу представниками факультету та кафедри ініційовано створення та забезпечується підтримка цілої низки каналів комунікації, через які усі учасники освітнього процесу можуть отримати інформацію (Telegram, Viber, Facebook, Instagram тощо) у режимі реального часу. ЕГ звертає увагу ОНУ на те, що наявність великої кількості месенджерів, через які здійснюється надання підтримки всіх учасників освітнього процесу у режимі реального часу (Telegram, Viber тощо), ускладнює процес ефективної комунікації, оскільки потребує значного часу на відслідковування оновлень інформації в різних джерелах. ЕГ рекомендує ЗВО розглянути можливість щодо забезпечення інформування та комунікації із усіма учасниками освітнього процесу за принципом «Єдиного вікна». ОНУ здійснює моніторинг рівня задоволеності здобувачів вищої освіти в цілому, ОПП ЕПРБ зокрема, різними видами підтримки (<http://surl.li/rxibr>). Відповідно до результатів оприлюднених опитувань, фокус-групових досліджень, ЕГ констатує, що здобувачі вищої освіти за ОПП ЕПРБ в цілому задоволені підтримкою, що надає їм ОНУ.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Доступність ОНУ для осіб з особливими освітніми потребами відображена на сайті ЗВО (<http://surl.li/mkyew>). Доступність гуманітарного корпусу, де здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за ОПП НПРБ зафіксована у Звіті про відповідність нормативним вимогам вжитих заходів щодо забезпечення вільного доступу до приміщень навчального корпусу гуманітарних факультетів ОНУ, що оприлюднено на сайті ОНУ (<http://surl.li/gxici>). Під час огляду ЕГ матеріально-технічної бази ОНУ було підтверджено, що у ЗВО створюються умови навчання для осіб з особливими потребами, зокрема наявні пандуси, введено в експлуатацію ліфти, спеціальні санітарні кімнати, кнопка виклику осіб, які мають допомогти у супроводі осіб із особливими освітніми потребами під час відвідування ЗВО (студенти-волонтери), тощо. Разом із тим, ЕГ звертає увагу ОНУ, що особами із особливими освітніми потребами є не тільки особи із вадами опорно-рухового апарату, але й особи з вадами слуху, з порушеннями зору, здобувачі вищої освіти, які мають дітей, тощо – відповідно до Закону України «Про освіту» (ст.1, п.20), усі особи, які потребують додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення їх права на освіту. Беручи до уваги все зазначене вище, ЕГ рекомендує ЗВО продовжувати покращувати умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, беручи до уваги всі категорії даних осіб. Відповідно до інформації, отриманої ЕГ із звіту самооцінювання, фокус-групових досліджень, на даний час на ОПП ЕПРБ особи із особливими освітніми потребами не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

До основних нормативно-правових документів, що визначають політику і врегульовують процедури вирішення конфліктних ситуацій в ОНУ, належать: Положення про політику та порядок урегулювання конфліктних ситуацій (<http://surl.li/gnvgm>); Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті (<http://surl.li/gmxxm>); Правила внутрішнього трудового розпорядку (<http://surl.li/gqrha>); Колективний договір (<http://surl.li/gmxse>); Антикорупційна програма Одеського національного університету імені І.І.Мечникова (<http://surl.li/gqpqo>); Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу (<http://surl.li/lydes>). У ОНУ є скринька довіри (електронна та фізична форма), телефон довіри, куди можна подати повідомлення про проблеми, що є в університеті, про факти зловживань, порушення антикорупційного законодавства тощо. Відповідно до інформації, отриманої ЕГ під час фокус-групових досліджень, усі учасники освітнього процесу проінформовані про перелік, гласність нормативно-правових документів, що визначають політику і врегульовують процедури вирішення конфліктних ситуацій в ОНУ, але різною мірою обізнані щодо них (найбільш обізнаними є НПП та представники органів студентського самоврядування ОНУ). ЕГ рекомендує провести інформаційну кампанію, спрямовану на підвищення рівня проінформованості здобувачів вищої освіти, які навчаються за ОПП ЕПРБ, щодо механізмів вирішення конфліктних ситуацій в ОНУ. Крім того, ЕГ звертає увагу на те, що Правила внутрішнього трудового розпорядку ОНУ потребують оновлення та приведення у відповідність до нового Колективного договору, чинної нормативно-правової бази України, зокрема розділ 3, розділ 5 (п.5.1.21.1, пп. г, е) тощо. Відповідно до інформації, отриманої ЕГ під час фокус-групових досліджень, наразі моніторинг фізичної скриньки довіри не здійснюється, до процесу моніторингу каналів повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень вимог Закону в ОНУ долучено лише уповноважену особу з питань запобігання корупції.

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

ОНУ сформовано широкі можливості щодо доступу через бібліотеку до інформаційних ресурсів міжнародних та національних баз даних та знань.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Під час створення умов навчання для осіб із особливими освітніми потребами ОНУ зосередився на особах із вадами опорно-рухового апарату. ЕГ рекомендує ЗВО продовжувати покращувати умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, беручи до уваги всі категорії даних осіб. Моніторинг фізичної скриньки довіри не здійснюється, до процесу моніторингу каналів повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень вимог Закону в ОНУ долучено лише уповноважену особу з питань запобігання корупції. ЕГ рекомендує до 1 вересня 2024 року чітко визначити та зафіксувати в документах ЗВО порядок, осіб, долучених до процесу, та періодичність перевірки отриманих повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, що можуть надходити на скриньку довіри.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ЕГ констатує, що у ОНУ створено фінансове, матеріально-технічне, навчально-методичне забезпечення ОПП ЕПРБ, що дозволяє забезпечити досягнення визначених ОПП цілей та ПРН; усі учасники освітнього процесу задоволені рівнем доступності інфраструктури та інформаційних ресурсів, що необхідні для навчання, викладацької та/або наукової діяльності; ОНУ сформовано широкі можливості щодо доступу через бібліотеку до інформаційних ресурсів міжнародних та національних баз даних та знань; рівнем підтримки участі в індивідуальних проектах та програмах в межах грантової діяльності тощо. Слабкі сторони та недоліки ОПП ЕПРБ у контексті критерію 7 не є суттєвими, а отже не порушують діючу нормативну базу, не позначаються на набутті компетентностей здобувачами вищої освіти, не унеможливають чи суттєво ускладнюють отримання освітніх послуг. Таким чином, ЕГ вважає, що ОПП ЕПРБ та освітня діяльність за цією ОПП загалом відповідають Критерію 7 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

ЕГ переконалася, що в ОНУ розроблено інституційну політику управління якістю (<http://surl.li/grodq>, <http://surl.li/gnpss>), що передбачає конкретні процедури та вимоги до розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОПП (<http://surl.li/gqtsj>). Відповідно до Положення про освітні програми в ОНУ: Моніторинг освітніх програм здійснюється на загальноуніверситетському рівні (Центр забезпечення якості освіти ОНУ – далі ЦЗЯО) та на рівні ОПП (члени робочої групи ОПП за участі профільних кафедр із залученням представників органів студентського самоврядування), обговорюються на засіданнях навчально-методичної комісії (НМР ОНУ), вченої ради відповідного факультету та вченої ради ОНУ. Центр забезпечення якості освіти ОНУ забезпечує: 1) оцінювання ОПП за низкою критеріїв, зокрема структура та зміст ОП; навчання і викладання за ОПП тощо; 2) організацію й аналіз опитувань (анкетувань, оцінювань): здобувачів вищої освіти, НПП факультету з питань організації освітнього процесу за ОПП, якості освітньої програми; оцінку наявності й доступності робочих програм навчальних дисциплін, силабусів тощо; оцінку наявності, якості й доступності інформаційного забезпечення тощо. Робоча група ОПП відстежує: змістовне наповнення ОПП, його відповідність стандартам вищої освіти та професійним стандартам (за наявності), вимогам Національної рамки кваліфікацій; забезпечення відповідності ОПП критеріям оцінювання освітніх програм; актуальність мети та цілей навчання ОПП; кадрове та матеріально-технічне забезпечення; врахування інтересів стейкхолдерів, залучення роботодавців до реалізації ОПП. Оновлення ОПП виконується шляхом затвердження відповідних змін на наступний навчальний рік, як правило, в період з 1 вересня до 31 травня поточного року. ОПП ЕПРБ підлягала модернізації у 2022 р. та 2023 р. Результати моніторингу ОПП ЕПРБ (<http://surl.li/rxigu>), аналітичні звіти про результати обговорення ОПП ЕПРБ, відповідні протоколи засідань кафедри, вченої ради факультету, навчально-методичної комісії та проекти ОПП ЕПРБ тощо розміщено на сайті ОНУ (<http://surl.li/grodq>; <http://surl.li/rxiho>). ЕГ наголошує на тому, що в цілому ОНУ дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОПП ЕПРБ, але, разом із тим, звертає увагу, що деякі елементи визначеного процесу на практиці відрізняються від того, що визначено нормативними документами ОНУ. Наприклад, ЕГ не вдалося підтвердити факт оцінювання якості викладання за ОПП ЕПРБ, факт опитування НПП – результати відсутні на сайті ЦЗЯО (<http://surl.li/gnpss>) тощо.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Відповідно до інформації, отриманої ЕГ під час фокус-групових досліджень, здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду ОПП, зокрема ОПП ЕПРБ, та інших процедур забезпечення їх якості. ЕГ констатує, що здобувачі вищої освіти входять до складу робочої групи ОПП ЕПРБ (Кесарь Я., Халєєва Д.), входять до складу колегіальних органів ОНУ, зокрема Вченої ради (https://onu.edu.ua/uk/geninfo/acad_council), беруть участь в опитуваннях щодо якості освітньої діяльності у ОНУ, якості ОПП (<http://surl.li/gnpps>). ЕГ під час фокус-групових досліджень із представниками студентського самоврядування ОНУ здобувачами ОПП ЕПРБ отримала інформацію, що їх позиція, а також пропозиції щодо питань організації освітнього процесу, перегляду ОПП (перелік ОК, контент ОК) враховуються. ЕГ, на основі ознайомлення із аналітичними звітами про результати обговорення ОПП ЕПРБ, відповідними протоколами засідань кафедри, вченої ради факультету, навчально-методичної комісії (<http://surl.li/grodq>; <http://surl.li/rxiho>), підтверджує факт врахування пропозицій здобувачів ВО під час перегляду ОПП ЕПРБ. Разом із тим, ЕГ констатує, що здобувачі вищої освіти за ОПП ЕПРБ не опитуються щодо методів, якості навчання та викладання, особливостей взаємодії “викладач-здобувач” тощо в межах окремих ОК; відсутня практика інформування усіх учасників освітнього процесу про рішення, заходи, що вжито за результатами анкетування. ЕГ рекомендує запровадити до 1 вересня 2024 року опитування здобувачів щодо методів, якості навчання та викладання, особливостей взаємодії “викладач-здобувач” тощо в межах окремих ОК, доводити до відома здобувачів інформацію про рішення, заходи, що вжито за результатами анкетування.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

ЕГ констатує, що роботодавці залучені до процесу перегляду ОПП ЕПРБ та інших процедур забезпечення її якості. Залучення роботодавців до процесу перегляду та оновлення ОПП ЕПРБ, інших процедур забезпечення її якості відповідно до тенденцій на ринку праці здійснюється шляхом включення їх до складу робочих груп, рецензування ОПП, опитування, запрошення їх до участі у роботі науково-практичних конференцій, семінарів, круглих столів, проведення вебінарів, ознайомчих екскурсій на підприємства тощо. Крім того, для підвищення ефективності та забезпечення системності долучення роботодавців до процесів забезпечення якості в ОНУ створено Дорадчі експертні ради, зокрема Дорадчу експертну раду економіко-правового факультету, в складі якої є група роботодавців, що активно залучаються до процесів супроводу, моніторингу якості освітньої діяльності за ОПП ЕПРБ (<http://surl.li/lisu>). ЕГ під час фокус-групових досліджень із представниками роботодавців ОПП ЕПРБ отримала підтвердження інформації про їх активне долучення до процесів забезпечення якості цієї програми. ЕГ, на основі ознайомлення із аналітичними звітами про результати обговорення ОПП ЕПРБ, відповідними протоколами засідань кафедри, вченої ради факультету, навчально-методичної комісії (<http://surl.li/grodq>; <http://surl.li/rxiho>), підтверджує факт врахування пропозицій роботодавців під час перегляду ОПП ЕПРБ. Разом із тим, ЕГ констатує, що відсутня практика інформування усіх учасників освітнього процесу про рішення, заходи, що вжито за результатами анкетування роботодавців. ЕГ рекомендує запровадити до 1 вересня 2024 року відповідну практику.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Випуску здобувачів за ОПП ЕПРБ не було. Разом із тим, ЕГ, що в ОНУ існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників. У ОНУ функціонує Відділ (бюро) сприяння працевлаштуванню випускників та студентів, основними напрямками діяльності якого є: працевлаштування студентів та випускників в заклади освіти міста Одеси, області та інші регіони України; пошук інформації про вакансії тимчасової та постійної роботи з метою працевлаштування випускників та студентів в компанії, підприємства, організації бюджетної та позабюджетної сфери; вивчення динаміки попиту на відповідних фахівців на ринку праці, надання відповідних пропозицій керівництву університету; здійснення моніторингу працевлаштування випускників та відстеження їх кар'єрного зростання тощо (<http://surl.li/mlkwu>). На сторінці ЕПФ ОНУ представлена інформація щодо випускників, якими пишається факультет (<http://surl.li/ltvof>).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Відповідно до прийнятої в ОНУ політики забезпечення якості, моніторинг освітніх програм здійснюється на загальноуніверситетському рівні (Центр забезпечення якості освіти ОНУ – далі ЦЗЯО) та на рівні ОП (члени робочої групи ОП за участі профільних кафедр із залученням представників органів студентського самоврядування), обговорюються на засіданнях науково-методичної ради ОНУ (<http://surl.li/rxikk>), вченої ради відповідного

факультету та вченої ради ОНУ (<http://surl.li/rxiks>). Ознайомлення із відомостями самооцінювання, документами, наданими ОНУ на запит ЕГ, розміщеними на сайті ОНУ (<http://surl.li/grodq>; <http://surl.li/rxiho>), дає підстави стверджувати, що система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує реагування на виявлені недоліки в ОПП ЕПРБ та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми. Зустрічі із представниками усіх учасників освітнього процесу дозволили ЕГ впевнитися, що вони є відкритими до спілкування та готові до оперативного реагування у випадку необхідності поліпшення будь-яких питань провадження освітньої діяльності.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОПП ЕПРБ за критеріями Національного агентства із забезпечення якості не проводилася (є первинною). Відповідно до інформації, отриманої ЕГ із відомостей самооцінювання, фокус-групових досліджень, у ОНУ є практика обговорення, систематизації та реагування на зауваження, висловлені під час акредитацій ОПП в ОНУ. Відповідно до інформації, отриманої ЕГ під час фокус-групових досліджень, така практика дозволила: 1) визначити напрями розширення співпраці із стейкхолдерами; 2) розширити перелік рекомендованих до використання НПП під час освітнього процесу методів, сервісів для дистанційного, інтерактивного навчання та спільної роботи тощо; 3) визначити напрями удосконалення процесу вибору дисциплін – як було зазначено учасниками фокус-групових досліджень, сьогодні розглядаються можливості щодо створення для здобувачів вищої освіти більш широких можливостей щодо вибору ОК, унормовується питання щодо уніфікованого бюджету часу на вивчення ОК, що створить можливість для забезпечення реалізації такої можливості тощо. Як зазначали учасники фокус-групових досліджень, ці питання розглядаються на засіданнях кафедр, Вчених радах факультетів, Вченій раді ОНУ в цілому, науково-методичній раді ОНУ тощо. ЕГ констатує, що інформація щодо порядку денного та протоколи засідань Вченої ради ОНУ (https://onu.edu.ua/uk/geninfo/acad_council), науково-методичної ради ОНУ (<http://surl.li/rxikk>), витяги із протоколів засідання кафедри щодо удосконалення ОПП ЕПРБ (<https://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>; <http://surl.li/rxiho>) не дозволяє підтвердити дану інформацію – інформація про те, що розглядалися, було враховано пропозиції, зауваження, висловлені під час акредитаційних експертиз ОПП у ОНУ, відсутня.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

ЕГ констатує, що ОНУ здійснює перманентну роботу щодо формування та підвищення культури якості, що сприяє систематичному розвитку ОПП ЕПРБ та освітній діяльності за даною ОПП загалом. На актуальному етапі розвитку ОНУ сформовано та систематично оновлюються внутрішні нормативні документи з питань забезпечення якості (<https://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>; <http://surl.li/gnpps>), що є гласними. Усі учасники освітнього процесу певною мірою із ними ознайомлені, долучаються до процесів забезпечення якості. На ЕПФ та в ОНУ діє практика проведення тижнів академічної доброчесності (<http://surl.li/rxhsp>). Відзначаючи значний доробок ОНУ в напрямі формування культури якості, разом із тим, ЕГ констатує певну невідповідність задекларованих практик забезпечення якості в ОНУ в цілому, на ОПП ЕПРБ зокрема та фактичних. Так, в ОНУ відсутня практика рейтингування (визначено Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості в ОНУ - далі Положення СВЗЯ, п. 1.5 та ін.) та опитування НПП; практика опитування здобувачів вищої освіти ОПП ЕПРБ щодо методів, якості навчання та викладання, особливостей взаємодії “викладач-здобувач” тощо в межах окремих ОК (Положення СВЗЯ, п.3.2), що, в свою чергу, певною мірою унеможлиблює виконання п.3.3.4 Положення СВЗЯ, тощо; практика інформування усіх учасників освітнього процесу про рішення, заходи, що вжито за результатами опитування. Повноваження та завдання Центру забезпечення якості освіти ОНУ, визначені у Положенні СВЗЯ та Положенні про центр забезпечення якості освіти (<http://surl.li/qeccv>) є дуже широкими, потребують уточнення - роботу центру забезпечує 1 особа, зокрема механізм взаємодії із іншими структурними підрозділами.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильних сторін ЕГ не виявлено.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Має місце певна невідповідність задекларованих практик забезпечення якості в ОНУ в цілому, на ОПП ЕПРБ зокрема та фактичних - відсутня практика рейтингування та опитування НПП; практика опитування здобувачів вищої освіти ОПП ЕПРБ щодо методів, якості навчання та викладання, особливостей взаємодії “викладач-здобувач” тощо в межах окремих ОК; практика інформування усіх учасників освітнього процесу про рішення, заходи, що вжито за результатами опитування; повноваження та завдання Центру забезпечення якості освіти ОНУ, визначені у

Положенні СВЗЯ та Положенні про центр забезпечення якості освіти, є дуже широкими, не можуть бути реалізовані повною мірою, беручи до уваги кількість співробітників в ньому. ЕГ рекомендує до 1 вересня 2025 р.: 1) запровадити рейтингування НПП на основі комплексного підходу, що передбачає урахування як показників виконання НПП індивідуального плану роботи, так і, наприклад, результатів опитування здобувачів щодо якості викладання; 2) розширити перелік респондентів (не тільки здобувачі вищої освіти, наприклад, але й НПП), які долучаються до анкетування – це дозволить привести у відповідність декларовані у внутрішніх документах ОНУ практики та фактичні; 3) розширити перелік анкет чи забезпечити включення питань в існуючі анкети щодо відповідності методів навчання і викладання принципам академічної свободи; рівня дотримання академічної доброчесності та її популяризації в ОНУ; рівня відповідності освітнього середовища Університету потребам та інтересам учасників освітнього процесу тощо; 4) провести опитування здобувачів вищої освіти за ОПП ЕПРБ щодо методів, якості навчання та викладання, особливостей взаємодії “викладач-здобувач” тощо в межах окремих ОК; 5) уточнити повноваження Центру забезпечення якості, беручи до уваги кількість співробітників в ньому; 6) конкретизувати особливості взаємодії (отримання/надання інформації, її систематизація тощо) із різними підрозділами Університету Центру забезпечення якості в нормативних документах ОНУ.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ЕГ констатує, що у ОНУ розроблено інституційну політику управління якістю ОПП, що використовується на ОПП ЕПРБ; стейкхолдери (роботодавці, здобувачі вищої освіти) активно долучені до процесу перегляду освітніх програм; ОНУ здійснює перманентну роботу щодо формування та підвищення культури якості, що сприяє систематичному розвитку ОПП ЕПРБ та освітній діяльності за даною ОПП загалом Слабкі сторони та недоліки ОПП ЕПРБ у контексті критерію 8 не є суттєвими, а отже не порушують діючу нормативну базу, не позначаються на набутті компетентностей здобувачами вищої освіти, не ускладнюють отримання освітніх послуг. Таким чином, ЕГ вважає, що ОПП ЕПРБ та освітня діяльність за цією ОПП загалом відповідають Критерію 8 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу в ОНУ регламентуються внутрішніми нормативними документами ЗВО: Статутом університету (<http://surl.li/lntft>); Правилами внутрішнього розпорядку (<http://surl.li/gqrha>); Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://surl.li/gmxxm>) тощо. Усі нормативні документи ЗВО чітко окреслюють правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Вони розміщені у вільному доступі на сайті ЗВО. На зустрічах було підтверджено, що правила, які регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, є зрозумілими та учасники зустрічей послідовно дотримуються їх під час реалізації ОПП ЕПРБ.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

ЗВО не пізніше ніж за 1 місяць до розгляду проектів ОП розміщує на офіційному сайті інформацію для отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін. Проекти ОПП ЕПРБ на сторінці ЕПФ (<http://surl.li/rxipk>). Анкета для стейкхолдерів розміщена за посиланням: <http://surl.li/qnaps>. Також наявна інформація про внесення пропозицій та зміни до ОПП ЕПРБ (<http://surl.li/rxipy>). На зустрічах із представниками студентського самоврядування ЗВО, з НПП, з роботодавцями та випускниками, ЕГ впевнилася, що проектна група звертає увагу на пропозиції та зауваження зацікавлених стейкхолдерів.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Освітньо-професійна програма “Економіка та правове регулювання бізнесу”, враховуючи її цілі, очікувані результати навчання та освітні компоненти розміщена в рубриці “Офіційні документи - Описи освітніх програм - <https://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>. Навчально-методичне забезпечення кафедри, в тому числі силабуси та робочі програми за дисциплінами та інші навчальні матеріали розміщені за посиланням: <http://surl.li/rxiho>.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

На сайті ОНУ представлена вичерпна інформація про ОПП ЕПРБ, що дозволяє простежити особливості її розвитку для всіх зацікавлених сторін.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабких сторін ЕГ не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Доступність та зрозумілість підходів до регулювання прав та обов'язків учасників освітнього процесу, наведених у відповідних Положеннях та інших документах ОНУ ім. Мечникова, а також наявність актуальної та достовірної інформації щодо освітньо-професійної програми на офіційному сайті, що забезпечує участь в її обговоренні та удосконаленні стейкхолдерами, дозволяє ЕГ зробити висновок щодо відповідності ОПП за критерієм 9 рівню В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

-

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Бочарова Юлія Геннадіївна

Члени експертної групи

Филюк Галина Михайлівна

Шкабара Юлія Володимирівна